№ 142 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47. | דאנערשטאג, י"ג סיון תרפ"ט. | 20 czerwca 1929 r. | 22-טער יאהרגאנג.

די פיהרער פון סאציאל. אינטערנאציאנאל אין לאדז

די סאציאליסטישע פארשטעהער פון מערב-איראפא ועגען קאמף פון דער פוילישער ארבייטערשאפט פאר דער דעמאקראטיע. — די רעדעס פון וואנדערוועלדע, קריספיען, קרעמפ און דעפוטאט טשאפינסקי

נעכטיגע פייערליכע אקאדעמיע אין „פילהארמאניע"

געכטען 5 נאכם. זענען געקומען קיין לאדז די פארשטעהער פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס ווײלען אין פוילען אלס געסט פון פ. ב. ס. אויף דער פאבריקס-באהן האבען זיי ערווארט פארשטעהער פון מאגיסטראט און פרעזעס פון שטאט-ראט, פון פ.פ.ס. און דייטשער ארבייטס-פארטיי. פון באהן-הויף זענען די געסט אפגעפאהרען אין מאגיסטראט און נאך א קורצע אפרוה האבען זיי בעזוכט די נייע ארבייטער וואוין-הייזער און קאנסטאנטינער פא-לעס ע.

אין אווענד איז פארגעקומען לכבוד די געסט א פייערליכע אקאדעמיע אין זאל פון „פילהארמאניע".

אין דער אקאדעמיע האבען זיך בעטייליגט: דער פיהרער פון די בעלגישע סאציאליסטען, עמיל וואנדערוועלדע, דער פארשטעהר פון דער ענגלישער ארבייטס-פארטיי קרעמפ און דרײ פאר-זיצענדער פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע קריספיען. פון ווארשא זענען מיטגעקומען: סענ. פויזנער, דעפ. טשאפינסקי און סענ. סאקאלאווסקי.

אינבער'ן זאל האבען געפלאטערט ציהנדליגער רויטע פאהנען און די טרי-בונע האט זיך געבאדען אין א ים פון גרינס און בלומען. בעזונדערס שעהן איז געווען דעקארירט דאס בילד פון קארל מארקס.

ד"ר וויעלינסקי האלט א קורצע בע-גריסונגס-רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז דער ארבייטער קלאס פון בעפרייטען פוילען האט איצט דעם כבוד צו בעגריסען די פארשטעהער און פיהרער פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וועלכע האבען תמיד ארויסגעשטעלט אלס איינע פון זייערע לאזונגען די בע-פרייאונג פון פוילען.

דאן האט ד"ר וויעלינסקי פארבעטען אין פרעזידיום דעם לאווניק פורטאל, פרעזעס פון שטאט-ראט האלצגרעבער, סענ. קאפטשינסקי און די דעפוטאטען צערבע און קרענינג.

ווען דער פארזיצענדער גיט איבער דאס ווארט וואנדערוועלד'ען ברעכט ווי-דער אויס א שטורם פון אפלאדיסמענ-טען, און דער ארקעסטער שפילט דעם אינטערנאציאנאל. דערויף האלט וואנ-דערוועלדע אין פראנצויזיש א האלב-שעה'דיגע רעדע, וואס ווערט דערנאך איבערזעצט אין פויליש דורך סענאטאר פויזנער.

סענ. פויזנער האט קודם-כל איבער-געגעבען איניגע ביאגראפישע שטריכען פון וואנדערוועלד'ען, וועלכער איז נישט נאר א גרויסער פאליטיקער און מלוכה-מאן, נישט נאר א פיהרער פון סאציא-ליזם, נאר אויך איינער פון די גרעסטע געלעהרטע פון היינטיגען דר.

די רעדע פון דעפ. קריספיען

אין דער גרעסטער אינדוסטריע-שטאט פון פוילען, הויבט אן דער רעד-נער, זענען זיך צונויפגעקומען פאר-שטעהער פון מערב, מיטעל און מזרח-איראפעאישען פראלעטאריאט, וואס ווילען קודם-כל ,די פערברידערונג און צוזאמענארבייט פון אלע פעלקער. מיר האבען אלע איין געמיינזאמען ציל. אין דער ערשטער ציל פון דער ארבייטער-שאפט איז נישט צו דערלאזען צו קיין נייער מלחמה. די פעלקער פון איראפא דארפען זיך צוזאמענשליסען דורך אפ-שאפען דעם שוץ-צאל. די גרויסע און קליינע צעזאר'לעך, וואס בעווייזען זיך איצט דא און דארט וועלען פערבלייבען אין דער געשיכטע אלס פאראובערגע-הענדע עפיזאדען. דיקטאטור האט קיינ-מאל נישט געבראכט קיין גוטס. דיקטא-טור פיהרט צו מלחמה. די פאהן פון דער דעמאקראטיע געפינט זיך אבער היינט אין די הענד פון דער סאציאל-דעמאקראטיע.

דער רעדנער שטרייכט אויך אונטער, אז די דייטשע ארבייטער קעמפען פאר שליסען א האנדעלס-אפמאך מיט פוי-לען. צום סוף שטעלט זיך דער רעדנער אפ אויף די פערהעלטנישען אין לאדז, און פערענדיגט מיט א רוף אויפצוהאל-טען און קאמף פאר דער דעמאקראטיע און סאציאליזם, (שטורמישע אפלאדיס-מענטען).

מיט לאנג דויערנדע אפלאדיסמענטען ווערט אויפגענומען דער פיהרער פון דער ענגלישער לייבור-פארטיי קרעמפ.

די רעדע פון פיהרער פון דער לייבאר-פארטיי קרעמפ.

דער רעדנער דריקט אין אנהויב אויס, זיין פרייד וואס ער קען בעגריסען די פוילישע ארבייטער. דאן גיט ער ארי-בער צום פראבלעם דיקטאטור און דע-מאקראטיע, זאגט קרעמפ, אז דער קא-פיטאליזם, זעהענדיג דעם וואוקס פון דער ארבייטער בעוועגונג זוכט איצט נייע מעטאדען צו דער האלטען זיין הער-שאפט. איינע פון די מעטאדען איז דיק-טאטור. אויך אין ענגלאנד וואלטען די קאפיטאליסטען זיך גערופט צו דעם מיטעל, ווען זיי וואלטען נישט אנגע-טראפען אויף אנ'ארבייטער מויער פון דער לייבור-פארטיי, וועלכע איז אין משך פון 5 יאהר געוואקסען פון 57 דע-פוטאטען אויף 289.

אפשטעלנדיג זיך אויף די אויפגא-בען פון דער סאציאליסטישער רעגירונג אין ענגלאנד, זאגט קרעמפ, אז איינע פון די ערשטע שריט פון דער מאקדא-נאלד-רעגירונג וועט זיין אדורכצופיהרען אין דער וועלט די ענטוואפנונג.

צום סוף האט דעפ. טשאפינסקי אין נאמען פון צ. ק. געדאנקט די געסט פאר זייער בעזוך און דערביי דערציילט ער, אז אין די מאסנעבענדע קרייזען זע-נען געווען געוויסע מיינונגען, אז מ'זאל די פארשטעהער פון אינטערנאציאנאל נישט אריינלאזען קיין פוילען. אבער מ'האט עס נישט ועקענט טון, ווייל אין דער דעלעגאציע געפינט זיך דער פיה-רער פון דער לייבור-פארטיי, וואס האט היינט איבערגענומען די מאכט אין דער מעכטיגסטער וועלט-מלוכה.

מיט א רוף צו פיהרען דעם קאמף פאר דער דעמאקראטיע ביז צום נצחון, ווערט די פייערליכע און אינטערעסאנ-טע אקאדעמיע געשלאסען.

די רעדע פון עמיל וואנדערוועלדע

וואנדערוועלדע, האט געזאגט סענא-טאר פויזנער, האט אין אנהויב פון זיין רעדע אויסגעדריקט זיין פרייד, וואס ער קען בעגריסען דעם פוילישען ארבייטער און דעם גרעסטען ארבייטער-צענטר פון פוילען. דאס לעבען פון די טעקסטיל-ארבייטער, האט וואנדערוועלדע ער-קלעהרט, איז אוהם גוט בעקאנט. די טעקסטיל-ארבייטער זענען אין אלע לענ-דער רעוואלוציאנער געשטימט נאך אין 14 יאהרהונדערט האבען די בעלגישע טעקסטיל-ארבייטער שוין געהאט זייער פעראיין. דער גרל פון דער גאנצער אר-בייטערשאפט און בעזונדערס פון די טעקסטיל-ארבייטער איז אומעטום דער-זעלבער. און דעריבער מאכען זענען די לעצטע מעהר אינטערנאציאנאל גע-שטימט, ווי די אנדערע ארבייטער.

פוילען איז פריי. אבער די ארביי-טערשאפט אין בעפרייטען פוילען האט איצט צו פיהרען א שווערען קאמף פאר דער דעמאקראטיע. דאס איז איינענט-ליך א מחלת איראפא. אין פיל לענדער איז איינגעפיהרט געווארען א דיקטאטור אין איטאליען, שפאניען, יוגאסלאוויען און אין נאך לענדער, וועלכע זענען דעם עולם גוט בעקאנט. די פוילישע ארביי-טערשאפט וועט אבער איהר קאמף פאר פרייהייט און דעמאקראטיע נישט אויפ-געבען.

דא דערמאנט וואנדערוועלדע דעם פיהרער פון די איטאליענישע סאציא-ליסטען מאטעאטי, וועלכער איז אומגע-ברענגט געווארען דורך די פאשיסטען.

דער רעדנער גלויבט, אז דאס פויל-ישע פאלק ליבט די פרייהייט און עס וועט פאר איהר עקשנות'דיג קעמפען. (לאנגדויערנדע אפלאדיסמענטען)

דעפ. צערבע בעגריסט דאן די געסט, אין נאמען פון דער דייטשער ארבייטס-פארטיי אין פוילען.

דערויף בעקומט א ווארט דער פארזי-צענדער פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע דעפ. קריספיען.

גרויסער פאליטישער פראצעס אין לעמבערג

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען מיטגלידער פון אוקראינישער מיליטערישער ארגאניזאציע

לעמבערג, (טעל.) היינט האט זיך דא אנגעהויבען א גרויסער פאליטישער פראצעס נעגען די בעטייליגטע אין די אונרוהען, וואס זענען ארויסגערופען געווארען אין לעמבערג אין 10-טען יאהר טאג פון דער פוילישער אומאפהענגיג-קייט. אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען דריי אוקראינישע סטודענטען, און 4 פרויען צווישען זיי איין סטודענטקע.

אין קריטישען טאג פון 11 נאוועמ-בער 1928 איז אין לעמבערג פארגעקו-מען אנ'אטענטאט אויפ'ן דענקמאל פון די לעמבערגער קעמפער. די רעוויזיעס וואס די פאליציי האט אדורכגעפיהרט און די שפעטערע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די פערברעכענס זע-נען בעגאנגען מיטגלידער פון דער או-קראינישער מיליטערישער ארגאניזא-ציע.

עס זענען ארעסטירט געווארען א רייה סטודענטען און סטודענטינס, ביי וועמען עס זענען געפונען געווארען רע-וואלווערען. פיל אויסברוך-מאטעריאל, און פיל קאמפראמיטירענדע דאקומענ-טען.

די בעשולדיגטע זענען זיך נישט אין אנטיילגעמען אין אטענטאט ווי אויך נישט אין אנגעהערינקייט צו דער אוקר. מיליט. ארגאניזאציע. אבער דער גרוי-סער צאהל עדות, וועט דער פראצעס זיך פערציהען א לענגערע צייט.

—==—

אראבער הויבען אן א קאנקורענץ-קאמף מיט די יודען.

ירושלים, 19 יוני (יטא) די ארא-בישע צייטונגען טיילען מיט, אז דער העכסטער מוסולמענישער ראט אסיגנירט 100 טויזענד פונט אויף אפצוקויפען פא-טראנצען - פלאנטאציעס ביי אראבער. דער צוועק פון בעשלוס איז צו פיהרען א קאנקורענץ-קאמף מיט די יודען.

—0—

בעזונדער מיט די אראבער און בע-זונדער מיט די יודען

ירושלים. 19. יוני (יטא) פאר'ן אבפאהר אויף אורלויב האט דער נציב הפלין אויפגענומען די בירגערמייסטערס פון ירושלים, יפו, חיפה און שכם. בעת דער אויפנאמע איז ארומגערעדט געווא-רען די פראגע וועגען ענדערען די קאנ-סטיטוציע אין די שטאט-פערוואלטונגען. דער בירגער-מייסטער און מאגיסטראט-פארשטעהער פון תל-אביב זענען אויפ-גענומען געווארען בעזונדער.

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדער איך אויף די סובלאקאטארקע פרוי רעבעז, ליפאווא 68 אויסצופיהרען די דין-תורה פון 15 מאי ד. י. ביי ר' מרדכי ניסן קרול מיט'ן אנ-טייל פון די בוררים יחיאל יצחק בערמאן און אברהם פארבער, צו פערלאזען גוט-ווילינג די וואוינונג ביז'ן ערשטען יולי ד. י. דערפאר בעקומט זי א פערגיטיגונג, אין געגענפאל פאלט אב דער פסק דין און פערלירענדיג די פערגיטיגונג ווערט זי עקסמיטירט דעם 1-טען יולי ד. י.

משה אלבערשטיין
ליפאווא 68 (הויז-פערוואלטער)

דערמארגענדיגער
פרייטאג-נומער
— פון —
„לאדזער טאגעבלאט"

וועט ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

Dr. med Adam BENDER
האט זיך איבערגעצויגען אויף
נארוטאוויטשא 30 טעל. 14-75
ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען
נעמט אן פון 5—7 נאכמיטאג.
0085

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

Dr. med. Albert Gotlib
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 26, טעלעפ. 77-50
נעמט אן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייט
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. med. Józef Imich
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערען און קעהל קאפ-קראנקהייטען מאניושקי 1
Moniuszki 1, Tel. 9-97
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אין אווענד

Dr. med. A. Mazur
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק פי אויך שטום און שפראך-פעהלער
וואסקאדניא 65
(איינגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01

גרויסע נאַטור-קאַטאַסטראָפעס מיט מענשליכע קרבנות

ערד-ציטערניש אין ניי-זעעלאַנד. — וואולקאַן-אויסברוך אין יאַפּאַן. — גרויסע קאַטאַסטראָפע אין קאָלומביע

מוראדיגע היצען אין ניו-יאָרק

גרויסע ערד ציטערניש אין ניי זעעלאַנד

לאָנדאָן 19 יוני (ספּעציעל) פון ניי זעהלאַנד מעלדעט מען וועגן א גרויסער ערד-ציטערניש, וואָס האָט אינגאַנצן פערניכטעט דאָס שטעטעל יגל, אין וועלכען עס רעכענט געוואוינט 200 איינוואוינער. דאָס שטעטעל געפינט זיך אין צענטער פון די אונטער ירדישע שטויסען פון איצט איז נישט געלונגען צו ערהאלטען פון דאָרט קיין שום ידיעות איינציגע אויטאָ'ס, וואָס זענען ארויסגעפאָהרען אהין, געגען פעאפאלען געוואָרען, ווי א שטיין אין וואַסער.

וועלינגטאָן, 19. יוני (ספּעציעל) די ידיעות, וואָס קומען אָן פון די געגענדען, וואָס זענען ארומגענומען פון דער ערד-ציטערניש שטעלען פעסט אז די פערלוסטען זענען בעדייטענדע. די מאַהן-ליגיעס און די שאָסעען זענען צושטערט. עס איז אינגאַנצען אוועקגעקומען אנ'אויטא מיט 6 פערזאָן.

וועלינגטאָן 19. יוני (ספּעציעל) עס פעהלען אינגאַנצען ידיעות פון שטעטעל יגל. עס קורסירען קלאַנגען, אז דאָס שטעטעל איז פערניכטעט געוואָרען

וואולקאַן-אויסברוך אין יאַפּאַן

מאַקיאַ, (ספּ.) דער וואולקאַן קאָמאַגאַטאַקע האָט היינט בעגינט זיין מעטיגקייט. די שטראָמען לאַווע פערניכטען די גאַנצע אומגעגענד. דער רויך-זייל ציהט זיך גאַנצע צוויי מייל. די בעפעלקערונג אנטלויפט אין שרעק. יעדע קאָמוניקאַציע מיט די בעדראָהטע געביטען איז איבערגעריסען. ביז איצט זענען נישט ערהאַלטען געוואָרען קיין שום ידיעות וועגען מענשען-קרבנות.

נאַטור-קאַטאַסטראָפע אין קאָלומביע

באָגאָטאַ. 19. יוני (ספּעציעל) נעבען דער שטאָט סעווילא (קאָלומביא) איז פאָרגעקומען א גרויסע נאַטור-קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט געברענגט צו פיל מענשליכע קרבנות און בעדייטענדע שאָדענס. אויף א גרעסערען שטח זענען מיט איינמאָל פאָרגעקומען גרויסע ערד-שפאַלטונגען און שטיקער ערד האָבען זיך אָפּגעבראָכען פון פעסטען באָדען, די אָפּגעטיילטע ערד-מאַסען און שטיינער זענען מיט א געוואַלדיגען כח געשלייפט געוואָרען אויף דער נעבענליגענדער שטאָט און אין וואַסער אריין, פון וואָס ס'איז פאָרגעקומען א פערפליינצונג פון דעם גאַנצען שטח. די גאַנצע שטאָט איז פערשיט געוואָרען און שטעלט מיט זיך פאָר איין גרויסע חורבה. די הייזער, וואָס זענען פערשוינט געוואָרען פון דער שטיינער-לאַווע זענען אָפּגעשווענקט געוואָרען פון דער פערפליינצונג. איבער 40 מענשען זענען גע'הרג'עט געוואָרען און ארום 100 פערוואונדעט.

400 סערטיפיקאַטען פאַר חלוצים פון פוילען.

ירושלים, 19. יוני (י.ט.א.) פון די טויזענד נייע סערטיפיקאַטען, וועלכע מ'האָט דערווייל ארויסגעגעבען אויפ'ן חשבון פון 5400 סערטיפיקאַטען, וועלען הונדערט זיין פאַר קיבוצים און 9 הונדערט פאַר ארבייטער עולים. פון די 900 סערטיפיקאַטען וועט פוילען בעקומען 400

אויפרוף פון יודישען פרידענס-בונד

בערלין, (יט"א) מיט א קורצע צייט צוריק איז דאָ געגרינדעט געוואָרען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, א יודישער פרידענס-בונד, וואָס האָט זיך געשטעלט פאַר א ציל מיטצואַרבייטען מיט ענליכע עוואַנגעלישע און קאַטוילישע געזעלשאַפטען.

איצט האָט דער יודישער פרידענס-בונד ארויסגעגעבען אַנ'אויפרוף וועגן זיינע אויפגאַבען אויפ'ן געביט פון פערשטאַרקען די אידעע פון וועלט-שלום צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. דעם אויפרוף האָבען אונטערגעשריבען: דירעקטאָר אָסקאַר וואַסערמאַן, פּראָפ. אלבערט איינשטיין, הרב בעק, ד"ר אליפער נאַסוג, הרב הילדעסהיימער און אנדערע.

די אייראָפּעאישע רעגירונגס-קאָנפערענץ בעשליסט צו שאַפען א טראַנזיט-קאַרטע פאַר עמיגראַנטען מעבר לים.

גענף, (יט"א) די אייראָפּעאישע רעגירונגס-קאָנפערענץ, וועלכע איז צונויפגערופען געוואָרען, כדי אויסצואַרבייטען אַנ'אָפּמאַך בנוגע א טראַנזיט - קאַרטע פאַר עמיגראַנטען, וועלכע עמיגרירען מעבר-לים, האָט פערענדיגט איהרע אַרבייטען, מיט 12 שטימען ביי 3 אָפּהאַלטונגען האָט די קאָנפערענץ אנגענומען דעם אָפּמאַך. דאַנגענען דער בעריכט איז אַנגענומען געוואָרען איינשטימיג.

לויט'ן אָפּמאַך וועט די טראַנזיט-קאַרטע אויסגעשטעלט ווערען דורך דער רעגירונג פון דעם לאַנד, וואו עס געפינט זיך דער האַפען, וואו דער עמיגראַנט זעצט זיך אויפ'ן שיף. די קאַרטע וועט איבערגעגעבען ווערען דעם עמיגראַנט אומזיסט דורך דער שיפס-געזעלשאַפט אין מאָמענט, ווען ער פאָהרט ארויס פון דער הים. די קאַרטע וועט דערלייכטערן דעם עמיגראַנט די נסיעה און ער דאַרף אויך נישט האָבען מעהר קיין וויזע.

צום אָפּמאַך איז בייגעלעגט געוואָרען א מאָדעל פון אזא טראַנזיט-קאַרטע. אין אָפּמאַך זענען אויך גענוי אויפגעצייכנט די בעדינגונגען, אונטער וועלכע די שיפס-געזעלשאַפטען זענען בערעכטיגט צו פערלאַנגען פאַר אַנ'עמיגראַנט א טראַנזיט-קאַרטע. דער אָפּמאַך איז גלייך אונטערגע'חת'מעט געוואָרען דורך בעלי-

גיען. גרויס-בריטאַניען, פראַנקרייך, איטאַליען און די רעגירונגס-קאָמיסיע פון סאַאַר-געביט.

חוץ דעם האָבען דעם אָפּמאַך אונטערגעשריבען אַד רעפערענדום פוילען, גריכענלאַנד, אונגאַרן, האָלאַנד, שווייצאַריען און דאַנציג.

געוואַלדיגע היצען אין אַמעריקאַ.

10 מענשען געשטאָרבען פון זונען-שלאַג אין איין טאָג

ניו-יאָרק. 19. יוני (ספּעציעל) זייט 10 טעג האַלטען דאָ אָן שטאַרקע היצען. נעכטען האָבען זיי דערגרייכט דעם קולמינאַציאָנס-פונקט און פשוט געמאַכט אונמעגליך יעדע מענשליכע אַרבייט. הונדערטער טויזענדער מענשען זענען אנטלאָפען צום ים-ברעג, וואו זיי נעכטיגען אין געצעלטען.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג זענען פערצייכענט געוואָרען 10 טויט-פאַלען פון זונען-שטיך. איינינע הונדערט פערזאָן זענען שווער קראַנק.

דער קעניג פון עגיפּטען וועט פערברענגען אין לאָנדאָן 6 וואָכען

לאָנדאָן, (ספּ.) נעכטען איז דאָ געקומען דעפּעשע פון פּרעמיער צו מאַכען די נויטיגע הכנות צום בעזוך פון קעניג פואַד אין לאָנדאָן. דער קעניג וועט פערברענגען אין לאָנדאָן 6 וואָכען.

יודיש טעאטער אין פילהאַרמאָניע זאַל — נאַרוטאָוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ

גאַסטראָלען פון די בערימטע סוברעטין און געזאַנג-ליבהאַבער

וויערא קאַניעווסקא
פּאָול ברייטמאַן

מיט אנטייל פון מאַקס פּריז.

טויזענדער מענשן האָבן בעוואונדערט די פּיעסע

שבת, דעם 22-טען, זונטאָג, דעם 23-טען 9 אָוונט

לעצטע 2 מאָל! | לעצטע 2 מאָל!

דאָס חזנדל

אין 3 אַקטען פון שטיינבערג, מיט געזאַנג און טענץ, ראָל שלומה'לע—וויערא קאַניעווסקא, דוד—פּ. ברייטמאַן.

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

דאָס חופּה קלייד

אין 3 אַקטען פון סיגאַל, ראָל לילי—וויערא קאַניעווסקא, סאָלאָמאָן — פּ. ברייטמאַן.

מאָנטאָג, ד. 24. 9 אָוונט גרויסע פּאָפּול. פּאָרשט. פון 1 ביז 2.50

די שטאַרק בעליבטע פּיעסע אין לאָדז

וויערא קאַניעווסקא די איינציגע אין דער ראָל אַלס

ציפּקע פייער

אין 4 אַקטען פון קאַליך ראָל מילטאָן — פּ. ברייטמאַן.

דינסטאָג, ד. 25-טען ווערט נישט געשפּילט

אין אַלע פּיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פּרויען: בעזמאַן, באָריסאָווא מאַכאַראָווסקא, נערה, פּאַדערמאַן, קאַרעני, קאַמפּאַניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אַדמיניסט.—מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישע לייט.: ל. זעלמאַן.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

אַנאָנס: — אין פאָרבערייטונג — די יודישע שיקסע

אין דער לעצטער אַמעריק. שלאַגער ריזעלע פון יאַפּאַן

שטרעזעמאַן האָט געוואָלט אין באַרצעלאָנע דעמאָנסטרירען געגען היספּאַנישען דיקטאַטאָר.

מאַדריד, (ספּ.) א גרויסע אויפרעגונג האָט דאָ ארויסגערופען דער פאַקט, וואָס שטרעזעמאַן האָט זיך בעמיהט בעת זיין וויזיט אין באַרצעלאָנא צו קומען אין קאָנטאַקט מיט די קאַטאַלאָנישע רעוואָלוציאָנערען און באַרצעלאָנא.

אין די רעגירונגס-קרייזען, איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע, צי מען זאָל זיך ווענדען צו שטרעזעמאַנ'ען מיט דער בויטע צוצואיילען זיין אָפּפאָהרען פון שפּאַניען. נעכטען איז שטרעזעמאַן אָפּגעפאָהרען קיין פּאַריז.

האָלאַנד שיצט איהרע קאָלאָניעס

איבער דעם איבערפאַל פון די נאַציאָנאַליסטען אויפ'ן פאָרט ווילעמסשטאַט האָט די האָלענדישע רעגירונג ארויסגעשיקט די קריגס-שיף „קאָרטענאַער".

ווער האָט נעכטען געוואונען אויף דער מלוכה-לאָטעריע?

3. קלאַס, 1. טאָג פון דער ציהונג.

זל. 75.000 ג. 180822
זל. 35.000 ג. 94065
זל. 15.000 ג. 47448
זל. 5.000 ג. 67939
זל. 2000 ג. 9978
זל. 1.000 נומערן 23658 79367

162168 107499
זל. 600 ג. 5828, 42426, 109208
154938
זל. 500 ג. 87034 77454 82786
111746 162248.

דעמאָנסטראַציעס און זאַנזשעב אין יאָהר-טאָג פון אַטענטאַט אויף ראַדיטש'ן.

בעלגראַד, (ספּ.) נעכטען אין יאָהר-טאָג פון דעם בלוטיגען אַטענטאַט אין פּאַרלאַמענט אויפ'ן כּראָאַטישען פּאַרטיי-פיהרער ראַדיטש און זיינע חבר'ים, איז פערגאָרדענט געוואָרען א פערשטאַרקטע פּאָליציאישע שמירה און זאַגרעב און בעלגראַד.

אין זאַגרעב האָבען פון אונטערערד'ישע גרופּעס פּראָבירט גרעסערע גרופּעס צו מאַניפעסטירען איבער די גאַסען. די פּאָליציי האָט זיי אָבער גלייך פונאַנדערגעטריבען. עס זענען ארורגעפיהרט געוואָרען מעהרערע אַרעסטען.

די רייזע פון מלוכה-פּרעזידענט איבער וואָהלין.

קרעמעניץ, (ספּ.) היינט 9.30 פריה האָט דער מלוכה-פּרעזידענט אין דער בעגלייטונג פון וואָיעוואָדע און פאַר שטעהער פון דער מיליטער און ציוויל-מאַכט בעזוכט קרעמעניץ און די אַלטערטימליכקייטען. 11 א זייגער האָט דער פּרעזידענט צוריקגעקעהרט און זיינע אַפּאַרטאַמענטען און ליצעאום. אין א האַלבער שעה שפּעטער, איז דער פּרעזידענט ווידער אָפּגעפאָהרען אויף א בעזוך פון די אַרומיגע זעלנער-קאָלאָניעס, וואו ער איז ענטוזיאַסטיש אויפגענומען געוואָרען דורך די קאָלאָניסטען.

4.30 נאָכמ. איז דער מלוכה-פּרעזידענט צוריק אַריינגעפאָהרען קיין קרעמעניץ, וואו ער האָט פערבראַכט ביז 6 א זייגער און דאַן איז ער אָפּגעפאָהרען קיין ראָוונאָ.

אין ראָוונאָ וועט דער הויכגעשטעלטער גאַסט וואוינען אין די ספּעציעלע צוגעגרייטע אַפּאַרטאַמענטען און די מיליטערישע קאַזאַרמעס

וואָס א „מומחה" אין חכמת-גראַפאָלאָגיע האָט ארויסגעלייענט פון יודישע האַנדשריפטען

בערלין. (יטא) די אַנטיסעמיטישע פּרעסע פערעפענטליכט א בעריכט וועגען א זיצונג פון דער דייטשער גראַפאָלאָגישער געזעלשאַפט, אויף וועלכער דער גראַפאָלאָג האַנס יאַקאָבי האָט געהאַלטען א רעפעראַט וועגען „יודישער האַנדשריפט". דער גראַפאָלאָגישער „מומחה" האָט אַלס בעווייז פאַר דער אונפּאַרטייאישקייט פון זיינע אַנטיסעמיטישע אויספיהרונגען געבראַכט דעם פאַקט, וואָס ער איז אַליין א יוד. יאַקאָבי געפינט אין די מוסטערען פון יודישער האַנדשריפט בולט'ע בעווייזען פאַר כל'ערליי מדות רעות פון דער יודישער ראַסע. און אזוי האָט ער איינגעפונען, אז די האַנדשריפט פון א יודען זאָגט עדות וועגען מאַכט-הונגער, געלד-גיריגקייט, רעוואָלוציאָנערען, אַנטי-מלוכה'שען טריב, פאַלשקייט, דורכגעטריבענקייט, געפיל-מאַנגעל א.א.וו.

גרויסע אויסצייכנונג פון יודישע געלעהרטע אין איטאַליען

מילאַן, (יט"א) די נאַציאָנאַל-רעגאַל-אַקאַדעמיע האָט אַנערקענט די הייעהריגע קעניגליכע פּרעמיע פאַר אַרכעאָלאָגיע דעם יודישען געלעהרטען פּראָפ. אַלעקסאַנדראָ דעלא קעטא און די פּרעמיע פאַר פיזיאָלאָגיע צוטיילט צווישען די געלעהרטע פּראָפ. קאַרלאָ פאָא (א יוד) און פּראָפ. קאַרטוראַלי.

די מילאַנער אַקאַדעמיע איז די בעדייטענדסטע איטאַליענישע וויסענשאַפטען-אַקאַדעמיע. די פּרעמיעס פאַר אַרכעאָלאָגיע און פיזיאָלאָגיע זענען נישט געגעבען געוואָרען זייט 1921. זיי בעטרעפען צו 10,000 ליר יעדערע.

צו דער מילאַנער נאַציאָנאַל-אַקאַדעמיע געהערען 118 מיטגלידער (דערפון 13 יודען) און 115 קאָרעספּאָנדענטען (12 יודען).

דער לאָדזער האַנדעלס-מאַרק ווי א בית-עולם.

(ב) דער קריזיס אין לאָדזער האַנדעל ווערט וואָס ווייטער אַלץ מעהר פערשאַרפט און עס ווערען כמעט נישט אָפּגעשלאָסען קיין שום טראַנזאַקציעס.

פאַר צוויי וואָכען צוריק האָט מען נאָך געקאָנט זעהן אביסעל פּראָווינצער סוחרים, היינט זעהט מען שוין כמעט נישט קיין פּראָווינצער אויף א רפואה. אויף קיין וועקסלען וויל מען נישט געבען און מזומנים האָט נישט קיינער און דעריבער ווערט פון טאָג צו טאָג אַלץ טרויעריגער און מען זעהט נישט, ווען עס וועט שוין אמאָל בעסער ווערען.

דער 50-יעהריגער יובילעאום פון דער שטאָט טושין.

(ב) דער טושינער מאַגיסטראַט מאַכט איצט אַלע פאָרבערייטונגען צום 500-יעהריגען יובילעאום פון דער שטאָט טושין.

צום יובילעאום ווערט איינגעלאַדען דער פּרעזידענט מאָשטשיצקי, מאַרשאַל פּילסודסקי, די מיניסטאָרען, דער לאָדזער וואָיעוואָדע און אַנדערע הויכע בעאַמטע. די פייערונג קומט פאָר אין סעפּטעמבער.

הרב

הערצל האַרצשטאַרק

וואוינט איצט

פּאַנסקאַ (זשעראָמסקיעגאָ) 3.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געפינט-זיך פון 6 ביז 7 אין אָוועגד.
גיט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

„מאקדאנאלד'ס באמבע"

„אילוסטראוואני קוריער" זאגט, אז אויך פוילען מוז פראטעסטירען געגען ארטיקעל פון מאקדאנאלד. — די שמחה פון „גאזעטא ווארשאווסקא" און „ראבאטניק". די ערשטע צוליב'ן נצחון אין לובלין, די צווייטע צוליב די געסט פון אינטערנאציאנאל.

דער ארטיקעל פון מאקדאנאלד'ן, וואס איז אפגעדרוקט אין „סאנדיי טיימס", אין וועלכען דער ענגלישער פרעמיער זאגט זיך ארויס פאר ענדערן די מינדערהייטס-פראצעדור ביים פעלקער-בונד, האט ארויסגערופען א געוואלדיגען שטורם אין פיל לענדער.

„דער דאזיגער ארטיקעל", — שרייבט דער נעכטיגער „אילוסטראוואני קוריער" האט געווירקט און געמיינט ווירקען, ווי א באמבע. עס האט זיך אויפגעהויבען א שטורם אין פראנקרייך, איטאליען יוגאסלאוויען, טשעכאסלאוואקיען, און אויך פוילען האט דאס פולע רעכט, אז אין דעם כאר פון אויפרעגונג זאל געהערט ווערען איהר שטארקע שטים.

„מאקדאנאלד קומט צו דער איבערצייגונג, אז דאס סיסטעם פון מינדערהייטען-שוץ איז שלעכט, און אז מ'וואלט געדארפט געבען די מינדערהייטען א דירעקטען צוטריט צום פעלקער-בונד, שאפענדיג א שטענדיגע מינדערהייטס-קאמיסיע.

„דאס אליין איז שוין גענוג צו כאראקטעריזירען די שטימונג און מיינונגען פון ענגלישען סאציאליסטישען פרעמיער. נאך ערגער איז אבער די ארגומענטאציע פון מאקדאנאלד'ן, מיט וועלכע דער ווייל בעגרינדען זיין בעהויפטונג.

„אזוי דער ווינסען" מיר זיך, אז די גרענעצען זענען בעשטימט געווארען נאר לטובת די זיגער. מאקדאנאלד גלויבט נישט אין דער עקזיסטענץ פון יוגאסלאוויען, ער רעדט וועגען די נויטווענדיגקייט צוריקצוגעבען מאקעדאניען צו בולגאריען ער אטאקירט די איטאליענער פאר אנעקסירען „דייטשע און סלאווינישע טעריטאריעס" און זאגט, אז אין פוילען געפינען זיך... 6 מיליאן דייטשען."

דער „אילוסטראוואני קוריער" מיינט דעריבער, אז עס איז נישט קיין טובה פאר פוילען, וואס אין ענגלאנד זענען געקומען צו דער מאכט סאציאליסטען. אזעלכע לאזונגען פון מאקדאנאלד'ן קענען נישט נאר נישט פערפעסטיגען דעם שלום, נאר ארויסרופען א נייעם שטורם, נייע קאנפליקטען".

די צייטונג קומט דעריבער צום אויספיהר, אז אויך פוילען מוז פראטעסטירען צוזאמען מיט אלע אנדערע מלוכות געגען וועלכע אזוי אוועקשטעלען דאס מינדערהייטס-פראבלעם. אבער דער פראטעסט דארף נישט בעשטעהן „אין קלינגען דער שווערד", אויך נישט מיט פראטעסט-נאטעס, נאר פשוט בעקענען דעם ענגלישען פרעמיער מיט דער פאליטישער זאכלאגע אין פוילען. „עס קען זיין, זאגט ווייטער דער „אילוסטראוואני קוריער", אז מאקדאנאלד האט זיין ארטיקעל געשריבען נישט אויס א בייזען ווילען, די שלעכטע כוונות, נאר פשוט דערפאר, ווייל ער קען נישט פוילען, ווייל ער איז אומאינפארמירט וועגען דער לאגע פון די מינדערהייטען דורך דייטשלאנד.

איבריגענס, טרייסט זיך די צייטונג, האט דא מאקדאנאלד ערקלערט, אז דאס ארטיקעל האט ער אנגעשריבען נאך מיט צוויי חדשים צוריק, און היינט אלס פרעמיער וואלט ער אזעלכעס נישט געשריבען".

די איבריגע פוילישע צייטונגען פערנעהמען זיך מיט דער אינערליכער פאליטישע לאגע און מיט'ן בעזוך פון דער דעלעגאציע פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל.

די „גאזעטא ווארשאווסקא" איז צופרידען פון רעזולטאט פון די לובלינער וואהלען, וועלכע האבען בעוויזען, אז דער ענדעקישער לאגער וואקסט, ווערט צוריק מעכטיג. דער „ראבאטניק" ווידער איז בעגייסטערט פון בעזוך פון די אויסלענדישע פיהרער פון סאציאליזם וועלכע האבען געגעבען דער פוילישער סאציאליסטישער פארטיי נייעם מוט און גלויבען אין נצחון פון דער דעמאקראטיע אין פוילען. דערביי דערצעהלט דער „ראבאטניק" פאלגענדען עפיזאד, אין יאהר 1912 האט דער דאמאלסטיגער פארשטעהער פון פ. פ. ס. יוזעף פילסודסקי בעגריסט א צוזאמענפאהר פון די דייטשע סאציאליסטען און אויסגעדרוקט זיין האפנונג און וואונש, אז די פיהרער פון סאציאליזם זאלען קענען בעגריסט ווערען אלס געסט פון בעפרייטען פוילען איצט איז מקוים געווארען דער וואונש פון יוזעף פילסודסקי און די ארבייטערשאפט פון בעפרייטען פוילען בעגריסט „די פארשטעהער" פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל".

ק.ר.

טעלעגראפישער שאך-טורניר

צווישען פוילען און פראנקרייך.

וועלט-מייסטער ד"ר אליעכין—
מצד פראנקרייך
מייסטער דור פשעפיורקא—מצד פוילען.

מיט איינינע טעג צוריק זענען פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען וועגען שפילען 2 שאך-פארטיעס דורכ'ן טעלעגראף צווישען ווארשא און פאריז. די אונטערהאנדלונגען מצד דעם ווארשאווער שאך-קלוב האט געפיהרט דער פילמאליגער מייסטער פון פוילען דור פשעפיורקא, פון פאריז איז ארויסגעטרעטען ד"ר אלעקסאנדער אליעכין, וועלכער האט לעצטענס בעזיגט דעם וועלט-טשעמפיאן קאפאבלאנקא און אזוי ארום צוגענומען ביי איהם די שאך-קרוין.

דער אפמאך איז געמאכט געווארען אויף 2 פארטיעס, צווישען דעם אלפוילישען שאך-פערבאנד און דעם פראנצויזישען שאך-קלוב, וואס האט נאטירליך ארויסגערופען ענטוזיאזם ביי די פוילישע שאך-סימפאטיקער.

די א פרעזע האט ארויסגערופען אנאינטערעס, ווייל ס'בעטייליגען זיך פון ביידע צדדים נישט קיין אינדיווידועלע פערזאנען נאר שאך-פערבאנדען אונטער דער לייטונג פון זייערע טשעמפיאנען.

די 2 טעלעגראפען-פארטיעס וועלען דויערען ביז 3 יאהר, ווייל יעדע בעראטונג ביי א שווערער פאזיציע קען אנהאלטען ביז 2 וואכען.

די ערשטע פארטיע וועט זיך וואהרשיינליך אנהויבען שוין אין הערבסט, ווייל דעמאלס וועט דער געניאלער ד"ר אליעכין קענען מעהר צייט דערפאר שענקען.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז אין נייעם ווידעראויפגעלעבטען פוילען איז עס דער ערשטער פאל פון שפילען א שאך-פארטיע אויף אזא שטח.

דער פוילישער מייסטער דור פשעפיורקא האט בעקומען דעפעשען פון אלע פוילישע שאך-פערבאנדען, וואו מען ווינשט איהם, אלס רעפרעזענטאנט פון שאך-ווינזן, א גרויסן נצחון.

זיי פאהרען אוועק אלס אנטיסעמיטען און קומען צוריק אלס יודען-פריינד

וואס א דעלעגאציע פון רוסישע פיאנערען האט געזעהען און געהערט אין די יודישע קאלאניעס אין סאוויעט-רוסלאנד.

אינ'ם סאוויעטישען אילוסטרירטען וואכענבלאט „אגאנעק" וועלכער ווערט פערשפרייט אין 435 טויזענד עקזעמפלארען, האט זיך אנגעהויבען א קאמפאניע געגען אנטיסעמיטיזם. אין דעם לעצטען נומער פון 26-טען מאי געפינען מיר אויפ'ן שערבלאט א צייכנונג פון דער רייזע פון „פיאנערען" פון טיף-רוסלאנד אין די יודישע קאלאניעס. אונטערן בילד איז פערהאן אנ'אויפשריפט: „א סוף צו די נאציאנאלע קאמפען".

ווייטער געפינט זיך דארט א קארעספאנדענץ אונטערן קעפעל: „עס וועלען שוין נישט זיין מעהר קיין אנטיסעמיטען".

אין דער דאזיגער קארעספאנדענץ ליינען מיר צווישען אנדערן:

אין חודש מאי איז א דעלעגאציע פון פיאנערען ארויסגעפאהרען אין די יודישע קאלאניעס. אין מאסקווא זענען אויפ'ן רוף פון דער „פיאנערסקא פראוודא" זיך צוזאמענגעקומען א 90 דעלעגאטען, וואס זענען אויסגעוועהלט געווארען דורך פיאנערישע ארגאניזאציעס פון גאנצען ראטען-פערבאנד, נ'נהויבענדיג פון מאסקווא און אסטאכאוו, ענדיגענדיג אויף טאמבאק, טאשקענט, אקטיאבינסק.

אין מאסקווא האט זיך די דעלעגאציע צעטיילט אויף גרופען און איז געפאהרען קיין ווייסרוסלאנד, אוקראינע, צפון-קרים, קריוואי-ראג און די אלטע ערטער, וואו עס האט זיך אנגעהויבען נאך דער רעוואלוציע די קאלאניזאציע ארבייט.

אויף איינער פון די סטאציעס, וואו די ארטיגע פיאנערען האבען אויפגענומען די דעלעגאציע, האט דער פארשטעהער פון דער דעלעגאציע, פיאנער סידאראוו פון זאראיסק, ערקלערט:

„מיר פאהרען נישט שפאצירען. מיר פאהרען נישט אויף אנ'עקסקורסיע נאר צוליב א וויכטיגען פאליטישען ענין. מיר דארפען זעהען דאס לעבען פון ארבייטענדע יודען, כדי מיט פאקטען אין די הענד צו קעמפען מיט דער אנטיסעמיטישער טענה, אז יודען טויגען צו גארנישט, ווייל זיי קענען נישט ארבייטען. אנטיסעמיטיזם, פונקט ווי יעדער אנדער בלבול, געהערט נישט צו דער טעאריע, וועלכע מען קאן בעקעמפען מיט כח פון לאגיק. די געוועזענע געזעלשאפטליכקייט האט ארויסגערוקט געגען איהר א מעהר לעבעדיגען און ווירקענדען מיטעל: „אגיטאציע פון פאקטען".

צו די יודישע פעלדער אין קריוואראג זענען געקומען דעלעגאטען פון די קויהלען-גרובענס אין דאנבאס (דאנעצקי באסיען) דעלעגאטען פון מעטאליסטען אין דניעפראפעטראווסק ווי אויך בערג-ארבייטער פון קריוואי-ראג.) געקומען זענען זיי נישט איינמאל. דערביי איז אויסגערעכנט געווארען אזוי, אז אין דער דעלעגאציע זאלען אריין מתחרסטענטייל די, וואס וואקלען זיך און נאך מעהר בעהאלטענע און ווען עס איז מעגליך, וואס קומען צוריק פון די יודישע קאלאניעס (אנטיסעמיטען) טרעטען אריין דערנאך אין דער געזעלשאפט „אזעט".

„די גרעסטע שטיצע פאר אונז — ערקלערט דער פארזיצער פון נאקאפאלער „אזעט" קאדאווען — זענען די געוועזענע אנטיסעמיטען און די ארטיגע גרויבענס. זיי זענען געווען פאראיאהרען אין די יודישע קאלאניעס. פריהער האבען זיי געשוויגען מיט אומצוטרוי. דערנאך האבען זיי זיך פערשריבען אין „אזעט" און איצט זענען זיי היישע אקטיוויסטען. און איצט גאה איך אין אלע שווערע ענינים פון „אזעט" צו די נעבטיגע אנטיסעמיטען. זיי ערלעדיגען די זאמלונגען, לאטעריעס, קאמפאניס".

ווער ס'איז איינמאל געווען אויף די יודישע פעלדער דער וועט עס לייכט פערשטעהן. דארט ווערט אנדערש דאס לעבען, די מענשען, דאס דענקען, דער לעבענס-שטייגער. די בעפעלקערונג פון די טויטע שטעטלעך, פון דער פערפלוכטער „טשערטא אסיעדלאסטי" ארימע „לופט-מענשען" איינגעבויגען אונטער דעם יאך פון דלות און בעליידיגונגען גלייכען אויס זייערע פלייצעס און ווערען געזונטע, זיכערע ערד-ארבייטער.

אין יאהר 1924, ווען דער „אזעט" האט זיך ארגאניזירט, זענען געווען 100 טויזענד קאלאניסטען, אין יאהר 1928 האבען 200 טויזענד יודען בעארבייט 650 טויזענד העקטאר ערד...

אין די סטעפעס פון צפון-קרים, אויף די פעלדער פון אוקראינע, אויף די בלאטעס פון ווייס-רוסלאנד, וועלכע ווערען איצט געטריקענט און לעצטענס אויף די ווייטע בערגעס פון ביר-בידזשאן, אויפן ווייטען מזרח וואקסען אויס ווי פון אונטער דער ערד יודישע דערפער מיט מאשינען מכשירים, מיט א פערשידענפאכיגער ערד-קולטור מיט קאלעקטיוון. מיט אנ'איינגע'עקשנ'טען, ליידענשאפטליכען קאמף פאר א גערעטעניש, פאר ערפאלג, פאר א נצחון איבער דער ערד, פאר א נייעם לעבען, מיט א העלדישקייט, האט פערדינט א בעוואונדערונג, קעמפען די יודען און בעקעמפען זייער נישט-צוגעפאסטקייט, זיי בעקעמפען די ערד, וואס וויל נאך נישט געבען די פרוכטען דעם נישט-גינסטיגען קלימאט מיט זיינע טרוקעניש'ען און רעגענס. זיי בעזיגען די שרעקליכע שטילקייט פון די וויסטעס און האלטען זיך ביי דער מאמע-ערד, געהען נישט פון איהר אוועק בעארבייטען זי און צווינגען זי, אז זי זאל געבען פרוכטען.

און צוזאמען מיט די ערשיינונגען ענדערן זיך שטארק די געגענזייטיגע מענשליכע בעציהונגען. צוויי כאראקטעריסטישע זאכען האבען מיר געזעהען און געהערט צוזאמען מיט דער דעלעגאציע, וואס איז געפאהרען קיין קריוואי-ראג. הינטער קריוואי-ראג געפינט זיך אנ'אלט יודיש דארף אינגוליעץ. אין די צייטען פון דעניקין האט מען פאגראמירט און צעראבירט אינגוליעץ. אין דער ארבייט האבען גענומען אנטייל נישט נאר די דעניקינצעס, נאר אויך די שכנות'דיגע אוקראינישע פויערים.

עס זענען פערביי צעהן יאהר. צופעליג האבען מיר בעמערקט אין יודישע שולען שילער-אוקראינער. אויב אין אנ'אוקראינישען דארף זענען נישטא קיין אוקראינישע שולען, אדער עס איז ווייט צו אנ'אוקראינישע שולע אדער כתה, אזוי שיקען די אוקראינישע פויערים זייערע קינדער אין די יודישע שולען.

— נעמט מיין „כלאפעל" אויף דער לעהרע...

און אזא אוקראינישער „כלאפטשיק" געהט דורך דעם גאנצען קורס אויף יודיש און בעקומט אויך אויסצייכנונגען פון דער יודישער ליטעראטור. אין מיין נאטיץ-בוך געפינט זיך א כתב-יד פון א ניקאפאלער „כלאפעל". ער רעדט און שרייבט גוט יודיש. ווען אונזערע פיאנערען האבען איהם געפרעגט ווי ער הייסט, האט ער געענטפערט:

— אויף רוסיש — ליאוקע; אויף יודיש — לייבעלע. און „אזעטאווקע" אין דער יודישער שול, לערנען זיך אוקראינער אין ניקאפאל, און דער יודישער שול — לערנט זיך א זוהן פון א דייטשען קאלאניסט, אנדריושא פענגעל זיין ברודער און שוועסטער האבען געענדיגט די שולע.

אין בוכארינדארף, ניקאפאלער ראיאן, איז ארגאניזירט געווארען א מיטינג צוליב דעם אנקומען פון דער פיאנערישער דעלעגאציע.

עס איז געווען א פינסטערער אווענט מיר האבען זיך פערזאמעלט אין א כאטע, וואס איז נאך נישט אויסגעבויט געווארען ביז'ן סוף. אויף צוויי צעבראכענע קעסטלעך האט מען אויסגעלעגט ברעטער — דאס איז געווען די טריבונע. דאס פובליקום האט זיך צוגעהערט שטעהענדיג. א אלטע פרוי (קלעמפענט), אנגעטאן אין א סאלדאטסקע קורטקע, האט געבעטען א ווארט און האט ערקלערט דער דעלעגאציע פאלגענדעס:

— אונזער ארבייט איז לייכטער פון אייער ארבייט. אכטונג געבען אויף ערד און אויף א בהמה איז לייכטער ווי לערנען זיך אין די ביכער. מיר זענען אבער פינסטערע מענשען, מיר ווייסען נישט, ווי צו בעגעהן זיך. און עס איז אונז טאקע זעהר שווער. דריי יאהר נאכאנאנד האבען מיר אומגערעטעניש'ען. איינמאל איז געווען א סטריט טרוקענע ווינטען, צוויי מאל שטארקע פראסט. אבער מען מוז זיך האלטען פאר דער ערד און גלויבען, אז סוף-כל-סוף וועט

(ענדע זעה זייט 6)

וועגען דער „יודישער אגענץ"

די רעזאלוציעס, וואס זענען אנגענומען געווארען אויף דער וועלט-קאנפערענץ פון די ראדיקאלע ציוניסטען

1) די וועלט-קאנפערענץ פון דער פעראייניגונג פון די ראדיקאלע ציוניסטען הויבט אויף אין דער לעצטער שעה נאכאמאל איהר ווארענדע שטימע געגען דער געפעהרליכער פאליטיק פון דער פערברייטערונג פון דער „יודישער אגענץ" אין דער געפלאנטער פארם, געגען וועלכער די ראדיקאלע פעראייניגונג קעמפט יאהרען לאנג. זי האלט, אז די דאזיגע פאליטיק שטעהט אין א סתירה צו די עלעמענטארע ציוניסטישע און דעמאקראטישע עיקרים.

אין פאל אויב דער ציוניסטישער קאנגרעס וועט ענטגילטיג ראטיפיצירען די פערברייטערונג פון דער יודישער אגענץ אין דער געפלאנטער פארם, וועלען מיר אונטער דעם דאזיגען צוואנג גענויטיגט זיין אנטיילצונעהמען אין די ארגאנען פון דער פערברייטערטער אגענץ. מיר וועלען דארט אלץ טון, כדי דורכצוזעצען אונזערע פרינציפען פאר דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל, און פארטזעצען מיט א נישט-אפגעשוואכטען כח אונזער קאמף פאר דער דעמאקראטיזירונג פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ

2) די וועלט-קאנפערענץ שטרייכט אונטער די בעדייטונג פון די נאציאנאלע און דעמאקראטישע פאדערונגען בנוגע דער קאנסטיטוציע פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ, וואס זענען ארויסגערוקט געווארען דורך די פארשטעהער פון דער ראדיקאלער גרופע אין אקציאנס-קאמיטעט. בעזונדערס האלט זי פאר וויכטיג די פאדערונג פון דעמאקראטישע וו[אהלען] פון די נישט-ציוניסטישע פארשטעהער אין דער יודישער אגענץ, ווייל עס ענטשטעהט די געפאהר, אז דורך הסכם'דיגע נאמינאציעס פון די איינצעלנע דעלעגאציעס וועלען נישט צושטאנד קומען ווירקליכע פארטרעטונגען פון יודישע געמיינשאפטען אין די לענדער. ווייטער וויזט אן די קאנפערענץ, אז דער פרינציפ פון „פראקסי", ד. ה. פון דעם רעכט פון איבערגעבען שטימען און פעראייניגען מעהרערע שטימען ביי איין דעלעגאט, וואס איז דורך דעם אקציאנס-קאמיטעט אנגענומען געווארען, שטעהט אין סתירה צו די עלעמענטארסטע פאדערונגען פונ'ם דעמאקראטיזם און צו די פארלאמענטארישע הויפט-עיקרים.

די קאנפערענץ לייגט דעם גרעסטען נאכדרוק אויף דער פאדערונג פון די פארטרעטער פון דער ראדיקאלער גרופע, אז עס זאל קאנסטיטוציאנעל געזיכערט ווערען דאס רעכט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ארויסצוטרעטען פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ אויפ'ן יסוד פון א בעשלוס פון קאנגרעס. און דאדורך זאל די פערברייטערטע יודישע אגענץ גילטען אלס אויפגעלעזט, און די ציוניסטישע ארגאניזאציע זאל צוריק בעקומען די רעכט פון דער יודישער אגענץ. ווען די דאזיגע פאדערונג נישט ערפילט ווערען, בעדייטעט עס, אז די פערבינדונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיט די נישט-ציוניסטען ווערט אונאויפלעזבאר און פאר דעם ציוניסטישען קאנגרעס ווערט אונמעגליך ביי אונגינסטיגע ערפאהרונגען אויפצוגעבען דעם פרוב צו פערברייטערן די יודישע אגענץ, דיזעלבע וואלט די ציוניסטישע ארגאניזאציע ענדגילטיג פערלירען איהרע רעכט צו זיין די יודישע אגענץ.

3) די וועלט-קאנפערענץ האלט פאר אונבעדינגט נויטיג, אז דער ציוניסטישער קאנגרעס, ווי אויך די ציוניסטישע פארטרעטונג אין דער אגענץ זאל האבען געזיכערט דאס רעכט צו בינדען מיט א בעשלוס פון דער מעהרהייט ביי וויכטיגערע פראגען די ציוניסטישע פארטרעטער ביי די אפשטימונגען. אויב דאס דאזיגע רעכט זאל נישט געזיכערט ווערען, וועט ביים קאנגרעס אפגענומען ווערען זיין בעדייטונג אלס העכסטע אינסטאנץ פון דער ציוניסטישער בעוועגונג, און די ציוניסטישע ארגאניזאציע וועט אויסגעשטעלט ווערען אויף דער געפאהר פון א שפאלטונג און צופאלען זיך.

4) די וועלט-קאנפערענץ האלט פאר נויטיג. אז עס דארף געזארגט ווערען, אז די ציוניסטישע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ, דארפען געהערען צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. אויסער זיי דארפען געוועהלט ווערען נאך אנדערע מיטגלידער אין דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וועלכע עס דארף איבערגעבען ווערען בלויז די לייטונג מיט די ענינים פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

פאליטישע רעזאלוציע.

די קאנפערענץ שטעלט פעסט, אז די ארץ-ישראל'דיגע אדמיניסטראציע נעמט אויך ווייטער נישט אין אכט די רעכט פונ'ם יודישען פאלק, וואס זענען גאראנטירט אין דעם מאנדאט. די פאליטיק פון דער ארץ-ישראל-פערוואלטונג ווי זי קומט צום אויסדרוק אין דעם ענין פון כותל-המערבי, אין די שיקאנפולע שטערונגען פון דער איינוואנדערונג, ביי דעם נישט-בעשעפטיגטען יודישען ארבייטער ביי עפענטליכע ארבייטען, און אויף פיל אנדערע געביטען.— בעדייטען א כסדר'דיגע ערשווערונג פונ'ם אויפבוי פון דער נאציאנאלער היים, אנשטאט דער אקטיווער מיטהילף ביים אויפבוי-ווערק, צו וועלכער די מאנדאט-רעגירונג איז אויפ'ן גרונד פון מאנדאט פערפליכטעט. די קאנפערענץ שטעלט פעסט, אז דער דאזיגער צושטאנד. וואס ווערט דורך דעם גאנצען ארץ-ישראל-ישוב געפיהלט אלס אומגערעכט און דריקענד, איז אין א גרויסען טייל פראוואצירט געווארען דורכ'ן מאנגעל פון א סיסטעמאטישער, פעסטער און אקטיווער פאליטישער טעטיגקייט מצד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

רעזאלוציע וועגען „תרבות"

די קאנפערענץ בעאויפטראגט די דעלעגאטען פון דער ראדיקאלער גרופע צום 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס פארצושלאגען אויפ'ן קאנגרעס, אז אין דער צוקונפטיגער ציוניסטישער עקזעקוטיווע זאל געשאפען ווערען א בעזונדערער

(ענדע—זייט 6)

„שפורען פון פערגאסענעם בלוט פון די בעסטע יודישע זיהן".

געגען די געמיינע שקרים פון די אנטיסעמיטען

ווארשא, (יט"א) די עקזעקוטיווע פון וועלט-פערבאנד פון די יודישע קריגס-אינוואלידען, אלמנות און יתומים האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט אין וועלכען עס ווערט פראטעסטירט געגען א יודען-העצערישען ארויסטריט פון דער לעמבערגער „כלאווא פאלסקא" אין וועלכען די אנטיסעמיטישע צייטונג ווארפט פאר יודען, צוו. אנד., אז זיי מיידען אויס מיליטער-דינסט. אין דעם-מאנטען קאמוניקאט ווערט געזאגט:

אלס די וועלט-רעפרעזענטאנץ פון יודישע מלחמה-אינוואלידען, אלמנות און יתומים מוזען מיר לגבי דער גאנצער וועלט שטעמפלען די דאזיגע יודען-פרעסערישע רכילות, מיט וועלכער מען האט בדעה צו פערשוועכען דעם אנדענק פון אונזערע געפאלענע ברידער און חברים אין דער נויט, ווי אויך די לעבעגעבליבענע קרבנות פון קריג. שוין היינט קענען אונזערע פיינד און פריינד פעסטשטעלען אויפ'ן יסוד פון סטאטיסטישע צאהלען, אז במעט אין אלע לענדער ענטשפרעכט דער אנטייל פון יודען צווישען די געפאלענע און פערוואונדעטע דעם פראצענט פון די מעהרהייטס-פעלקער אדער שטייגט איהר נאך איבער.

דעם דאזיגען מצב קענען די פוילישע אנטיסעמיטען צום בעסטען פעסטשטעלען אין דער פוילישער מלוכה-עווידענץ פון קריגס-אינוואלידען, אלמנות און יתומים. דעם אמת פון די ציפערן קענען נישט פערטונקלען און אפשוואכען קיין שום פרובען פון דער אינטערנאציאנאלער אנטיסעמיטישער מאפיע.

די ליסטעס פון די יודישע געפאלענע און אלע לענדער און אויף אלע פראנטען ווי אויך די וועלט-ארגאניזאציע, וואס רעפרעזענטירט הונדערט טויזענטער מלחמה-קרבנות, זענען א לעבעדיגער בעווייז פון אמת און ערפיהלטער פליכט פון די יודישע בירגער און זעלנער און א מאראלישער שוץ-פאנצער פון דער גאנצער יודישער געזעלשאפט, וועלכע מוז נאך, לעדער, אלץ בעווייזען און שטיצען איהר קאמף און פאדערונג פאר גלייכבערעכטיגונג מיט די שפורען פונ'ם פערגאסענעם בלוט פון איהרע בעסטע זיהן.

ווען איהר געהט אריבער די גאס,
קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען
אנ'איבעריגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט.
היט זיך. מען זאל אייך נישט איבערפאהרען!

לאדזשער כראניק.

נייער פאליציי-אמט צו בע-קעמפען דעם שמוגעל

(§) אין די נאהנטסטע טעג ווערט אין לאדז געשאפען א פאליציי-קאמיסאריאט צום קאמף מיט שמוגעל און קאנטרא-באנד. דער קאמיסאריאט וועט האבען די אויפגאבע צו בעקעמפען דעם שמוגעל מיט אויסלענדישע מאנופאקטור כחורות אין טיכון.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: א. מאניעוויטש, פאביאניצער 50; באגדזינסקי, פעטריקאווער 164; סאלא-לעוויטש, פושעיאזר 19; רעמפיעלינסקי אנדזשעיא 26; זונדעלעוויטש, פעטרי-קאווער 25; קאסמערקעוויטש, זגערזשער 54; טראלאווסקא, בזשעזשינער 56.

דער מאן ווערט משוגע פאר צרות דערהערענדיג, אז זיין פרוי איז בלינד געווארען אין שפיטאל

דעם אומגליקליכען מענש האט מען אין א צוואנגס-יאקע אוועקגעפיהרט קיין קאכאנובקע.

(§) אויף אנדזשעיא 1 וואוינט זייט א לענגערער צייט א געוויסער יאן בע-רוצקי מיט זיין פרוי. בערוצקי ארבייט אלס קעלנער און „טוואלי" און האט זיך שטענדיג אויפגעפיהרט זעהר אנ-שטענדיג אזוי, אז ער איז געווען א מוס-טער פון א מאן. דאס ווייב האט ער זעהר ליב געהאט און געארבייט, אז עס זאל איהר קיינמאל גארנישט פעהלען. מיט א צייט צוריק איז די פרוי געווארען נערוועז און אנגעהויבען צו קרענקען. צו-ערשט האט מען גערופען דאקטוירים אהיים און שפעטער, זעהענדיג, אז עס ווערט איהר נישט בעסער, האט מען זי גענומען און שפיטאל אריין. בערוצקי האט זיך זעהר שטארק פעראינטערע-סירט מיט'ן גורל פון זיין קראנקער פרוי און יעדען טאג האט מען איהם געמוזט קומען זאגען, וואס זי מאכט. זיצענדיג אזוי עהרנגעלטען ביי זיך און שטוב און טראכטענדיג איבער'ן גורל פון דער קראנקער, קומט מען איהם אריין זאגען, אז זיין פרוי האט מיט צוויי טעג צוריק בעקומען א זעהר שארפען נערווען-אטאק און דערביי האט זי פערלוירען די ראיה און האט געגצליך אויפגעהערט צו זעהען אויף די אויגען. די דאזיגע בשורה האט איהם גענצליך צורודערט. ער האט זיך א כאפ געטאן ביים קאפ און מאמענטאל איז ער אינגאנצען פערענדערט געווא-רען. זיין בליק איז געווארען שטאר און אומבעוועגליך און פלוצלינג האט ער ארויסגעלאזט א ווילד געלעכטער און אנגעהויבען ברעכען אלץ, וואס איז איהם געקומען אונטער די הענד. ער איז פאר צרות משוגע געווארען.

דער בשורה-ברענגער איז תיכף ארויס געלאפען פון שטוב און געמאכט א גע-וואלד. די שכנים זענען זיך צונויפגעלא-פען און געהאלט אריין בערוהיגען דעם אומגליקליכען מענש, אבער די טיר איז געווען פעסט פערמאכט. בערוצקי האט זי פעסט פערשלאסען און קיינעם נישט אריינגעלאזט. פלוצלינג האט זיך גע-הערט א געקלאפער פון צוברעכענע שייבען. דאס האט דער פלוצלינג-משוגע-געווארענער מענש אויסגעהאקט די שוי-בען פון זיין פענסטער און אנגעהויבען ארויסווארפען שטוקער מעבעל אויפ'ן הויף, שטעהענדיג די גאנצע צייט ביים אפענעם פענסטער און זיין פנים האט געמאכט א שרעקליכען איינדרוק. ער איז געווען אינגאנצען בעגאסען מיט בלוט. דאס העמד אויפ'ן לייב צוריסען, די האר צושויבערט, די אויגען ווילד אויסגעשטארט, דאס מויל פערקרומט און יעדע פאר מינוט ארויסגעגעבען פון זיך א שרעקליך ווילד געלעכטער. די שכנים האבען גערופען פאליציי, אבער אויך זיי האט דער משוגע'נער נישט אריינגעלאזט אין שטוב. די פאליציי האט דאן צוגעשטעלט א לייטער צום פענסטער און איינער פון די פאליציאנ-טען האט אזוי ארום געוואלט ארויפקרי-כען אין שטוב אריין. דאס איז אבער געווען א זעהר געפעהרליכע זאך. דער משוגע'נער איז געשטאנען ביים פענס-טער און יעדעס מאל, ווען א פאליציאנט האט אנגעהויבען ארויפקריכען אויף דער לייטער, האט ער אנגעהויבען אראפ-ווארפען פלעשער און אייזענס, אזוי אז מ'האט דעם דאזיגען פלאן געמוזט אויפ-געבען.

ענדליך איז עס אבער דאך געלונגען אפצוזווענדען בערוצקי'ס אויפמערקזאמ-קייט און צוויי פאליציאנטען האבען אויפגעבראכען די טיר און אריין אין שטוב. דאן האט זיך אנגעהויבען א פירכטערליך געראנגעל. ענדליך האט מען איהם געבונדען אין מ'האט גערו-פען פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט אויף איהם ארויפגעווארפען א צוואנגס-יאקע, און מ'האט איהם אפגעפיהרט נאך קאכאנובקע.

די גאנצע צייט, וואס דער משוגע'נער האט אזוי געווילדעוועט און געבראכען אלץ, וואס ער האט געפינען, האט ער געהאלטען און איין שרייען: מיין פרוי, מיין טייערע ליבע פרוי, פארוואס האט מען דיך בלינד געמאכט.

בערוצקי איז איצט אלט 31 יאהר.

—()—

בענייט ד"ר ווייכערט'ס דרא-מאטישע סטודיע

ד"ר מיכאל ווייכערט האט איצט בע-נייט די טעטיגקייט פון זיין דראמאטי-שער שול, וואס האט עקזיסטירט אין ווארשא צוויי יאהר און האט ארויסגע-געבען א היפשע צאהל ארטיסטען, וועל-כע שפילען איצט אין די בעסערע טרו-פען אין לאנד און אויסלאנד.

אלס לעהרער אין דער סטודיע וועלען זיין טעטיג: ד"ר מ. ווייכערט, רעזש. דוד הערמאן, לייטער פון פעדאגאגישען אמט פון דער יודישער שול-ארגאניזא-ציע — ח. ש. קאזדאן, טעאטער-היס-טאריקער ד"ר י. שיפער, עקזעקוטיווי-מיטגליד פון דער יודישער שול-ארגא-ניזאציע, ש. מענדעלסאן; קאמפאזיטאר הענאך קאן, פלאסטיק-לערער ד"ר א. גראבער, לערערין פון רוטמיק לאה ראט בוים און אנדערע.

די ערשטע עקזאמענס אין דער סטו-דיע זענען פארגעקומען פערגאנגענע וואך, ס'זענען אנגענומען געווארען 12 סטודיאנטען: 7 מענער און 5 פרויען. די לעצטע עקזאמענס וועלען פארקומען אין חודש אויגוסט. די רעגולערע אר-בייט פון דער סטודיע וועט זיך אנהוי-בען די ערשטע טעג פון סעפטעמבער.

וועגען נעהנטערע אינפארמאציעס דארף מען זיך ווענדען אויפ'ן אדרעס:

Żydowskie Studjo Dramatyczne
Warszawa, ul. Miła 51/1.

פאבאר פון יאהרגאנג 1908

ווער דארף זיך שטעלען היינט און מארגען?

היינט דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע 1 אויף באמארסקא 18 די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1908, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9. קאמי-סאריאט און וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט

R. S. W. Z.

פאר דער פאבאר-קאמיסיע 2 אויף פגראדאווא 34 דארפען זיך שטעלען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1908, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען קא-מיסאריאט, וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט

G. J. K. Ł.

צו דער פאבאר-קאמיסיע 3 אויף זא-קאנטנא 82 מוזען זיך שטעלען די פא-באראווע פון יאהרגאנג 1907 קאטעגאריע B, (אדראטשעניע) וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 9. קאמיסא-ריאט, וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס

פון K. ביז Z.

די לעבעדיגע שאך-פארטיע אין „העלענאוו"

מיר געפינען זעהר אסט אין דער אויסלענדישער פרעסע נאטיצען וועגען אימפרעזעס פון לעבעדיגע שאך-פארטיעס. א דאנק דער סובטעלער רעזשי און מוסטערהאפטער ארדנונג, האבען די אוי-בענדערמאנטע אימפרעזעס שטענדיג א גרויסען ערפאלג.

ליידער קענען מיר דאס וועגען דער זונטאג'דיגער אימפרעזע אין „העלענאוו" נישט זאגען. די געצעהלטע פיינפילענדע שאך-סימפאטיקער, וועלכע האבען בעזוכט זונטאג די פארשטעלונג, ערווארטענדיג נייעס אויף דעם געביט און אינ-טערעסאנטעס, האבען זיך לגמרי ענט-וישט. זיי זענען אריינגעפיהרט געווארען אין א קאצעניאמערישער שטימונג צוליב די באנאלע טענץ און די זעלבע מוזיק. אפילו דער מעלאדיעזנפולער מענועט פון פאדערעווסקי, וועלכען ס'האבען געטאנצט די קעניגליכע „פארלעך", איז אויסגע-פאלען זעהר בלאס. מיט איין ווארט פון א כלומרשט מעכטיגער שאך-אימפרעזע, אילוסטרירט מיט טענץ און מוזיק, איז געמאכט געווארען א פורים-שפיל פאר קליינע קינדער.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז רעזשי-סירט האט דער בעליבטער ארטיסט פון פוילישען טעאטער מראזינסקי. אליין אבער קען ער גארנישט מאכען, נישט האבענדיג ביי זיך קיין געהעריגען אנ-סאמבל.

אין רעזולטאט האט לאדז געוואונען גענען קאליש.

ס'איז נישט קיין גרויס געווינס פאר לאדז. י. אפעל.

אלקאהאל-קאנצעסיעס ווערען פראלאנגירט ביז סוף 1929

ביי וועמען ווערען די קאנצעסיעס צוגענומען ד. 1. יולי?

(§) די פינאנץ-קאמער האט דערהאל-טען פון פינאנץ-מיניסטעריום א ציר-קולאר, וואס בעפולמעכטיגט איהר צו פראלאנגירען פאר די דעטייל-געשעפטען פון אלקאהאל-געטראנקען דעם טערמין פון צונעמען די קאנצעסיעס ביז'ן 31 דעצעמבער 1929. גלייכצייטיג איז די פינאנץ-קאמער בעפולמעכטיגט צו פרא-לאנגירען דעם ליקווידאציע-טערמין ביז סוף ד. י. פאר די אלקאהאל-געשעפטען, וועלכע זענען געווען פערפליכטעט ביז'ן 30. יאנואר צו ליקווידירען זיך. פרא-לאנגירען דארף מען נאר נישט די קאנ-צעסיעס פאר יענע אונטערנעהמונגען פון אלקאהאל-משקאות, וואס זייערע אנקלאגעס זענען צוריקציהען די קאנ-צעסיעס זענען אפגעווארפען געווארען דורכ'ן העכסטען אדמיניסטראטיוון טרי-בונאל. אויפ'ן טאג פון 1. יולי ד. י. טא-רען אויך שוין נישט עקזיסטירען די אלקאהאל - בערקויפס - שטעלען, וועל-כע זענען בעגאנגען מיסברויכען צום שאדען פון דער מלוכה-קאסע; פער-מאכט דארפען ווערען אויך אזעלכע אל-קאהאל-געשעפטען גענען וועלכע עס איז ארויסגעטרעטען די אדמיניסטראטיווע מאכט אדער די, גענען וועלכע דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגע-בען א נעגאטיווע מיינונג.

—

ספארט

פון II יודישען גימנאזיום

מאנטאג פריה איז אויף דעם איינ-נעם ספארט-פלאץ אויף אנשטאדט'ס אלעיא 1 פארגעקומען א ספארט-יום-טוב איינגעארדענט דורך דעם II יודישען גימנאזיום.

דאס פראגראם איז בעשטאנען פון פאלגענדע אויפפיהרונגען: 1) איבונ-זאנטער אויסמארש מיט איינגענעם אר-קעסטער-בעגלייטונג פון יונגערע און עלטערע רוגען, בעשטעהענד פון שילער פון פערשידענע קלאסען. 2) פריי-איבונ-גען, בילדער-אויספיהרונג, אויך מיט מו-זיק-בעגלייטונג. 3) פריי-איבונגען אויס-געפיהרט דורך שילער פון דער 3. קלאס, מיט 3 האלץ-שטאבעס אהן מוזיק-בע-גלייטונג. 4) עלטערע שילער-ריגע, פיהרט אויס, אימפאזאנטע ריטמישע גימנאסטיק (איבונגען און מאסאזשען), עכטע בויך-גימנאסטיק, אהן מוזיק-בעגלייטונג. 5) גימנאסטישע באק-שפרונג-אויספיהרונגען, איינפאכע און מיט שטעהענדע מענשען-שטערונגען, די שפריגג ווערען אויס-געפיהרט פון ערט אויס. 6) דיסקוס-ווארפען; דעם בעסטען רעזולטאט אין ערשטען ערט האט פערנומען קליין א שילער פון דער 6. קלאס. 7) דער 100-מעטער-לויף, האט געווינען ליבראך (א אבסאלווענט). 8) שטאפעטענלויף 4×100 מעטער, האט געווינען די ערשטע שטא-פעטע דאס איז די שטאפעטע פון די אבסאלווענטען, מיט זעהר א זעהר גוטען רעזולטאט, צייט און סטיל. 9) און צום לעצט איז פארגעקומען א (פערקירצטער צייט) מעטש אין שטשיפארניאק, צווי-שען די IV V VI קלאס פון איין זייט און VII, VIII און אבסאלווענטען פון דער אנדערער זייט, וועלכע האט זיך געענדיגט מיט א רעזולטאט 3:3 פאר די עלטערע קלאסען. די לייטונג פון דער גאנצער ספארט אימפרעזע איז געלעגען אין דער האנד פון פראפעסאר זיידע.

די אויפפיהרונגען האבען געטראגען דעם כאראקטער פון פאקאזאווע פארפי-רוגנען, וועלכע זענען אויסגעפאלען זעהר גוט, אין דערביי איז כדאי צו בעמערקען אז די גרויסע היץ, האט פיל געשטערט אין דער אויספיהרונג.

—

פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט.

די עטנאגראפישע קאמיסיע פון דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט ווענדט זיך דערמיט צו אלע פריינד פון דער יודישער קולטור — בפרט צו דער שילערשאפט — מיט דער בקשה אויס-צונוצען די פרייע זומערדיגע חדשים, די שפאצירען און עקסקורסיעס, אויף צו זאמלען מאטעריאלען פון דעם יודי-שען פאלקסשאפען, ווי: לידער, מעשיות, אבאבאנעס, פורים-שפילען א. אז. וו.

נאך אינסטרוקציעס בעטען מיר זיך ווענדען אויפ'ן אדרעס:

Towarzystwo Przyjaciół Żydowskiego Instytutu Naukowego
Wilno, W. Pohulanka 18

מיר דאנקען אייך פאר'ן פריינדליכען אויספאלגען אונזער בקשה און פערבלייבען

מיט גרויס דרך-ארץ
עטנאגראפישע קאמיסיע פון „יוו"א".

ספארט

פון —
ד"ר מ. ווייגשעלבוים.

ספארט איז איצט די מאדע פון טאג. און און דעם זענען פאראן צוויי סבות:

ערשטענס איז דער ספארט דער איינ-ציגער געביט, וואו עס ווערט איצט אויסגעדריקט דער ברו זענדער גייסט פון דער יוגענד. אנדערע, וועלכע זי זאל נישט זיין, געפינט איצט נישט קיין בע-גייסטערונג און דער פסיכיק פון יונגען דור. און דערפאר ציהט זיך זיין פאטענ-ציעלע קראפט און דער ריכטונג פון גוף און פון באלדיגער מטשות'דיגער ערדי-שער בעפרידיגונג.

די צווייטע סבה איז א פאליטישע. די נייגעשאפענע, נאך שוואכע מלוכות זעהען אינ'ם ספארט א מיטעל, וואס דארף צוגרייטען א געזונטע יוגענד, וואס זאל קענען דערגענצען דאס חיל. האלט מען דאס גאנצע פאלק אונטער'ן באג-נעט קען דאך קיין שום מלוכה נישט, דער ספארט אבער רציחה אליין, אהן שום צוואנגס-מיטלען, צו זיך די יוגענד, וועלכע ווערט פערבערייטעט אהן אומ-רוהיגע הוצאות צו דעם צוועק פון דער מלוכה.

און דייטשלאנד זענען די ספארט-פעראיינען אנ'אפענע סוראגאט פון א ארמעע, דייטשלאנד טאר קיין ארמעע נישט האלטען, דערפאר אבער שטיצט די דייטשע מלוכה אויף אלע אופנים די ספארט-פעראיינען: אז, ס'איז בולונג, או די קאאליציע קען דערויף גארנישט טענען און אז „די שעה וועט קומען"

וועט פערטיג זיין אנ'אויסגעטרענירטע, קאמפספעהיגע און דערצו ענטוזיאסטי-שע ארמעע...

און און א זייט פון די ביידע מא-מענטען און אגב אורחא'דיג שטעהט דאס, וואס וואלט בעדארפט פערנעמען דעם אויבענאן און דער פראגע: „די שטארקונג פון'ם געזונד".

דאס איינציגע לאנד, וואו עס ווערט געפיהרט א מעהר וועניג געזונדער ספארט איז ענגלאנד, ספארט האט דארט א טראדיציע. קיין גרעניצלאזע אי-בערטרייבונג האט דארט בכלל קיין פלאץ נישט.

די דייטשען — די קלאסיקער פון רעגעלמעסיגקייט און בעטראכטקייט — האבען די לעצטע יאהרען שטארק אי-בערגעלאפט די מאס אין די ערנסטע ווי-סענשאפטליכע ווערק וועגען ספארט. פון דאקטוירים פאכלייט, וואס זענען לעצטענס ערשינען, פיהלט זיך קלאר, אז דער לייט-מאטיוו פון ספארט איז: מ'האט ביי אונז צוגענומען די ארמעע, מיר מוזען טרענירען אונזער יוגענד"!

די זארג וועגען געזונד טרעט אפ אויפ'ן צווייטען ארט. דער שאווניזם און נא-ציאנאלער פערדרוס איז גובר אפ לג דעם קלארען געדאנק פונ'ם דאקטאר, וואס איז ממונה אויף געזונד,

* * *

וואס איז נוצליכער: ספארט, צי גימ-נאסטיק?

כדי צו געבען א תשובה אויף דער פראגע, מוז אונז פריהער קלאר ווערען אנ'אנדער זאך.

יעדער ארבייט, אינדיווידועלע און קאלעקטיווע, פערמאגט אין זיך דריי עלעמענטען.

1. די אויסערליכע זייט, ד. ה. די בע-וועגונגען פון די מוסקולען, די לאנגע פונ'ם קערפער, די ענערגיע-פערוועגדונג פון די מח-קעמערלעך א. א.

2. דער אינערליכער אונהאלט.

3. דער צוועק פון דער ארבייט.

דער דריטער פאקטאר — דער צוועק איז זעהר וויכטיג פאר'ן ערפאלג פון דער ארבייט און ווירקט אויף די ערשטע צוויי עלעמענטען.

דאסטאיעווסקי דערצעהלט אין זיינע „בעשרייבונגען פונ'ם טויטען הויז", אז די גרעסטע שטראף פאר די ארעסטאנ-טען פלעגט זיין אזא ארבייט, וואס דאס קיין שום צוועק נישט געהאט, ווי למשל, איבערגיסען וואסער פון איין כלי אין דער צווייטער און צוריק, אדער טראגען שטיינער אהין און צוריק, פון איין ארט אויפ'ן צווייטען, אהן שום ציל. אזא אר-בייט, אפילו די לייכטסטע, פלעגט אי-בערשרעקען דעם ערגסטען קאטארזש-ניק.

בעת דער ארבייט דארף דער, וואס טוט זי, וויסען וועלכעס צוליב וועלכען צוועק ער טוט זי, וואס ער וועט דערגרייכען.

דער צוועק, ווידער, קען זיין א ווייט-טער, וועלכען מ'שפירט נאך נישט — און א נאהענטער. וועלכען מ'קען שוין זעהן און בעגרייפען.

יונגע מענשען, בפרט קינדער, בע-פרידיגט ווינציג א ווייטער ציל, למשל, ביים לערנען אין שול איז ווייטער ענד-גילטיגער ציל, וואס דארף קומען נאך לאנגע יאהרען, — די אויסבילדונג. פאר דעם קינד פון 2. קלאס איז דאס נישט קלאר, און דער גוטער פעדאגאג פרובט אפילו נים ארויסרופען מעהר חשק צום לערנען דורך דעם, וואס ער וועט קלאר מאכען פאר'ן שילער דעם צוועק פונ'ם לערנען.

דער פעדאגאג זוכט צו שאפען, זאל זיין אפילו קינסטליכע אבער נאהענטע. און מעהר בעגרייפבארע צוועקען. דער עקזאמען איז איינער פון די וועניג-גע-לונגענע געשאפענע צוועקען.

דאס זעלבע איז בנוגע גימנאסטיק.

דער ציל פון גימנאסטישע איבונגען איז די פערפולקאמונג פונ'ם געזונד, אבער פאר די גימנאזיסטען און דער דא-זיגער ציל א צו-ווייטער און שווער צו פערשטעהן. ס'מוז דערום געשאפען ווע-רען אנדערע, נאהענטערע און צוגענג-ליכערע צילען, וועלכע זאלען פערכאפען דעם אינטערעס פונ'ם יונגען גימנאסט, ווייל אויב נישט, ווערט די גימנאסטיק א באלאסט, זי ווערט געאיבט אהן אינ-טערעס און ברענגט קיין שום נוצען נים.

דאס גרייטען זיך צו אנ'עפענטליכער גימנאסטישער פייערונג רופט ארויס מעהר ענערגיע און לוסט צו דער אר-בייט, אוודער די טרוקענע ערקלערונג פונ'ם דאקטאר וועגען די נוצען פון גימ-נאסטיק פאר דער אטמונג.

דער ווילען זיך אויסצוצייכנען בעת דער פייערונג איז א נאהענטער ציל, א פערשטענדליכער און בעגייסטערטער און ברענגט צו ערפאלג.

דערפאר איז ספארט אזוי בעליבט אין גאר דער וועלט. דערפאר שטויסט אוי-מעטום דער ספארט ארויס די לאנגווייליגע ריטמישע גימנאסטיק.

פאר די ספארט-לייט איז די פרא-גע וועגען זייער געזונד אוועקגערוקט און שטארק פערגעפעלט. דעם ספארטסמאן טרייבט איין אונטערעס: נצחון — דער שטארקסטער מענשליכער געפיהל, וואס קען בעגייסטערן.

ספארט איז אויך נאטירליכער, ווי גימנאסטיק, און ספארט פעהלט די מאטע-מאטישקייט פון גימנאסטיק און דער-פאר איז ער נאהענטער צו דער נאטור.

דער אנטיילנעמער פון ספארט ווייסט נישט וועגען די „ריכע נאציאנאלע אינ-טערעסען, ער וויל פערשטעהן, די ווור-קונג אויף זיין געזונד, ער פילט א בע-פרידיגונג פון די לעבהאפטע בעוועגונ-גען פון אלע זיינע מוסקולען און שטרעבט צו איין צוועק — געווינען, האבען ער-פאלג און גרעסערן ערפאלג, ווי זיין חבר.

קלאר, אז אין אט דעם שטארקען ווי-לען, איבערצושטייגען דעם חבר, ליגט די גרענעץ צווישען די מעלות און חסרו-נות פונ'ם ספארט. ווארום פון וועלכע זי-נען ביז אזארט איז א קליינער שפאן, וואס ווערט כמעט שטענדיג געמאכט.

און ווען ס'קומט אזארט, ווערען צו-נישט אז דער קלארער פערשטאנד, אז דער געזונדער אינסטינקט, אנשטאט צו בעסערן דאס געזונד, קען מען דאס לייכט ארונטערנייסען...

* * *

ביי אונז, און אונזער יודיש וועלטעל, איז די ספארט-פראגע נאר א בעזונדע-רע.

דער ענגלענדער, אדער דער משכיל גיט זיך אפ מיט פוטבאל, מיט שווימען, גלימשען, גייעג שוין לאנגע דורות. ביי איהם איז דאס א טייל פון זיין נאציא-נאלען לעבען.

ביי אונז איז דאך נישט אזוי.

דורות לאנג זענען מיר געזעסען איינ-געדויקערט אין חדר, און בית המדרש און אין געוועלבעל, זיך געוויקעלט די העלזער מיט שמוציגע שאלען, זיך גע-שראקען פאר א ווינטעל, זיך געריבען די פלייצעס ביי ווארימע אויוונס.

און פלוצלינג — אריין גלייך אין ספארט! און זיך תיכף צוגעכאפט מיט אונזערע ספעציפישער התלהבות, וועל-כע איז אזוי כאראקטעריסטיש פאר אונז. יודישע קינדער בעקומען שוין פרוזען אויף מעטשען אין ספארט-פער-הערען. מיר זענען שוין מעאר-עטיקער פון ספארט. מיר האבען שוין ספארט-ארגאניזאציעס מיט כל-ערליי נעמען און פראגראמען.

ס'איז איבריג איבערצוחזר'ן, אז דער ספארט איז ביי אונז נישט קיין צובא-לונגקייט און נישט נאר א מאדע גאב-קרומונג. דאס איז א רונגעל פון דער גולדענער קייט פון נאציאנאלער אויפ-לעבונג.

אזוי, לכל הפחות, פערשטעהען דער ספארט די, וואס טראגען אויף זיך וועל-כע ס'איז געזעלשאפטליכע און נאציא-נאלע אחריות.

דער דאזיגער נאציאנאלער מאמענט ווען ער טרעט נישט אריבער קיין געווי-סע גרענעצען, איז אוודאי צו בעגריסען

דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ

די ארבייטסלאזע ווילען זיך אריינרייסען אין מאגיסטראט.—זיי ווערן אבער צוטריבען פון דער פאליציי

מאגיסטראט שוין בעקומען די ערשטע ראטע פון דער 1 מיליאן-הלואה.

(§) נעכטען אונדערפאריה האבען זיך עטליכע הונדערט מאן ארבייטסלאזע פערזאמעלט פאר'ן מאגיסטראט און גע־פאדערט בעשעפטיגונג ביי די סעזאן־ארבייטען. פון מינוט צו מינוט האט צווישען די פערזאמעלטע אנגעהויבען צו הערשען אנ'אלין מעהר אויפגערעגטע שטימונג און ארום 10 א זייגער האבען זיי זיך א לאז געטאן צום הויפט-איינ־גאנג פון מאגיסטראט און זיך געוואלט אריינרייסען אין זאל פון מאגיסטראט־פרעזידיום. די אנקומענדע פאליציי האט זיי אוועקגעטריבען פון דארט און דאן האבען זיי געפאדערט, אז מען זאל אריינלאזען זייער א דעלעגאציע אין מאגיסטראט, וואו זיי ווילען ארומרעדען זייערע פאדערונגען.

ווען מען האט זיי דערין אפגעזאגט, האבען זיי זיך ווידער א לאז געטאן שטורמען דעם הויפט-איינגאנג. די פא־ליציי האט זיי דאן צוטריבען און אין א פאר מינוט אפגערייניגט דעם פלאץ. דער המון האט אבער נישט אויפגעגע־בען די זאך און עס האט נישט לאנג געדויערט, האבען זיך די צוטריבענע רעשטלעך ווידער פערזאמעלט פאר'ן רוג פעטריקאווער און פרייהייטס-פלאץ און איינער פון זיי האט זיך ארויפגעכאפט אויפ'ן פלויט און אנגעהויבען צו האל־טען א רעדע צום המון. די פאליציי האט דאן ווידער צוטריבען דעם עולם און דערביי איז איינער פערוואונדעט געווא־רען פון א שווערד און איינער, א געוויי־סער 24-יעהריגער אנטאן קאספארא־וויטש איז געווארען ארעסטירט.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די דע־מאנסטראציע ארגאניזירט געווארען פון דעם פראף. פעראיין ביי די רעכטע ג.פ.ר נראנסקא 40. די פערזאמעלטע האבען געפאדערט, אז ביי די סעזאן-ארבייטען זאלען בעשעפטיגט ווערען די, וואס הא־בען דארט פאראיאהרען געארבייט און נישט די, וואס ווערען געשיקט דורכ'ן מלוכהשען ארבייטס-פערמיטלונגס ביורא. זייער טענה איז די, אז דער מאגיס־טראט, וועלכער בעקומט נישט קיין קרע־דיטען פון דער רעגירונג צו בעשעפטי־גען ארבייטסלאזע, דארף נישט נעמען קיין ארבייטער דורך דער פערמיטלונג פון א רעגירונגס-אמט, נאר די וואס הא־בען שוין א חזקה דערויף און האבען שוין געארבייט ביי די סעזאן-ארבייטען.

* * *

(—) נעכטען נאכמיטאג האט דער וואיעוואדא יאשטשאלט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן וויצע-פרעזידענט ווי־לינסקי וועגען בעשעפטיגען ארבייטס־לאזע ביי די סעזאן-ארבייטען. אויף דער קאנפערענץ איז געקומען צו א הסכם, אז די רעגירונג זאל געבען דעם מאגיס־טראט א קרעדיט פון 1 מיליאן זל. און פאר דעם געלד זאלען בעשעפטיגט ווע־רען 3 טויזענד ארבייטער.

דער וואיעוואדא יאשטשאלט האט שוין ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג צו געבען דעם מאגיסטראט די ערשטע ראטע פון דער הלואה.

דער אמת וועגען אסתר דער ציגיינערקע?

דער יודישער ציגיינערקע'ס מוטער זאל נישט זיין די לאדזעריו פרוי שטערענפעלד, נאר א רומענישע יודישע פרוי.

(ג) אין שייכות מיט אונזער סענסא־ציאנעלער בעשרייבונג וועגען דער יו־דישער ציגיינערקע אסתר, וועלכע איז ענטדעקט געווארען אויפ'ן פראצעס פון דער פערברעכערישער ציגיינער-באנדע אין קאשוי (טשעכאסלאוואקיען),— בע־קומען מיר אצט אינטערעסאנטע איינ־צעלהייטען וועגען דער אויספארשונג, וואס דער ראבינאט אין פראג האט דורכגעפיהרט לויט דער בימע פון לא־דזער ראבינאט.

לויט ווי דער פראגער רב שרייבט קיין לאדז האט די ציגיינערקע אסתר טונקעל ברוינע האר, בעת די פערצווי־פעלטע מוטער פון דעם פערשוואונדע־נעם מיידעל האט אנגעגעבען שווארצע האר. די יודישע ציגיינערקע אסתר צווי־שען דער באנדע מענשען-פרעסער האט אויך נישט קיין שום סימנים פון טרא־כאמע-קראנקהייט, ווי פרוי שטערענפעלד האט אויפגעגעבען.

בכלל האט זיך ארויסגעוויזען פאר וועניג וואהרשיינליך, אז דאס קינד, וואס איז אצט איינע פון די העלדען אויפ'ן מענשען-פרעסער - פראצעס — אסתר — איז נישט געראובט געווארען אין פוילען. ווי די טשעכאסלאוואקישע פא־ליציי האט פעסטגעשטעלט, איז די מו־טער פון דער ציגיינערקע אסתר א דינסט ביים רב אין זלאטין (רומעניען). זי הייסט יוליא שעפער. מיט יאהרען צוריק, ווען דאס קינד איז אלט געווען 2 יאהר, האט זי עס אוועקגעשענקט א פויערטע אין מאלראווא. ווי אזוי דאס קינד איז אריינגעפאלען אין דער גאנ־צער פון די פערברעכערישע ציגיינער, איז גאר נישט בעוואוסט.

אזוי האבען זיך דערווייל אויסגע־לאזט מיט גארנישט פרוי שטערענ־פעלד'ס האפנונגען צו געפינען איהר קינד.

—0—

אויספלוג פון דייטשע אינדוסטריע-לער אין לאדז.

(ג) פרייטאג קומט צו פאהרען קיין לאדז אנ'אויספלוג פון דייטשע אינ־דוסטריעלער. די אנטיילנעמער פון אויספלוג וועלען אויפגענומען ווערען דורך דער הינגער האנדעלס-קאמער, וועל־כע וועט די דייטשע אינדוסטריעלער מעגליך מאכען צו בעזוכען די פאבריקען פון שיינבלער און גראהמאן אין לאדז און די פאפיר-פאבריק אין פאביאניץ. שבת אוועגד וועלען די דייטשע אינדוס־טריעלער ארויספאהרען קיין ווארשא.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego
m. Łodzi

zawiadamia pp. Członków T-wa, że nieruchomości obciążone pożyczkami Towarzystwa $4\frac{1}{2}$%, 5% i 8%-emi z powodu niezapłacenia raty styczniowej 1929 roku, zostały zarządzone do sprzedaży przez publiczną licytację.

Dla uniknięcia znacznych kosztów licytacyjnych, Dyrekcja wzywa pp. Stowarzyszonych o wpłacenie powyższej raty i zaległości najpóźniej do dnia 26 czerwca r.b., gdyż po tym terminie wszelkie należności ściągnięte będą wraz z kosztami licytacyjnemi.

ווער קען בעקומען און ווער פער־לירט די פויל. בירגערשאפט?

(§) דאס אינערן-מיניסטעריום וועט בקרוב ארויסגעבען אנ'אויספיהר-פער־ארדנונג צום אוסטאוו וועגען געוויסען פוילישע בירגערשאפט. לויט דער פער־ארדנונג וועט קענען ווערען פוילישער בירגער יעדער „פרעמדער", וועלכער האט אין הסכם מיט די פערפליכטענדע פארשריפטען איבערגענומען אויף שטענדיג א צווייטען רעגירונגס-פאסטען אדער ער איז צוגענומען געווארען צום מיליטער-דינסט אין דער פוילישער אר־מעע, — אויב די ענטשפרעכענדע מי־ליטער-מאכט האט וועגען דעם נישט געמאכט קיין בעווארענישען. די פוילי־שע בירגערשאפט פערלירט יעדער איי־נער, וואס ווערט מיט אייגענעם ווילען א בירגער פון אנ'אנדער מלוכה, אדער ער האט אהן דער הסכמה פון מיניס־טארען-ראט אנ'עפענטליכען אמט, אדער ער איז אריינגעטרעטען אין די מילי־טערישע רייהען פון א פרעמדער מלוכה. וועגען בירגערשאפט ענינים דעצידי־רען: די פאוויאטאוואע אדמיניסטראציע־ארגאנען, די וואיעוואדעס ווי אויך דער אינערן-מיניסטער. א פערזאן וואס בעט די פוילישע בירגערשאפט איז מחויב אויפצווייזען, אז ער בעזיצט מיטלען אויסצוהאלטען זיך און די פאמיליע; אזעלכע מוז אויך אין פרינציפ פאר־שטעלען א בעשטעטיגונג, אז זיין בי־איצטיגע בירגערשאפט לאזט זיך אויס מיט'ן מאמענט, ווען ער געניסט די פוי־לישע בירגערשאפט. אויך פערזאנען, וואס ווילען געניסען פון פרעמדער בור־גערשאפט, מוזען צו דעם צוועק האבען א בעשטעטיגונג פון דער פוילישער מאכט, אז זי שטעלט נישט קיין שוועַ־רינקייט בנוגע געבען בורגער-רעכט דעם פעראינטערעסירטען.

קיין מעהל זאפאסען דארף מען נישט מעלדען

דעם 9. פעברואר האט דער וואיעוואד־דא יאשטשאלט ארויסגעגעבען א פעראר־דנונג וועגען א צוואנגס-מעלדונג פון די זאפאסען ווייצען-מעהל. אין 15 יוני דעם 16 יולי און דעם 6 און 27 סעפטעמבער.

דאס אינערן-מיניסטעריום זאל איצט ארויסגעבען א פעראָרדנונג וועגען מבטל מאכען אלע בעגרעניצונגען ביים אויסמאלען מעהל און צוליב דעם איז די פעראָרד־נונג פון וואיעוואדא בטל געווארען.

קארטאפעל זיינען צו טייער!

(§) די שטאט-סטאטיסטישע ביורא וועט אין די נאהענטסטע טעג ארויסגעבען א בע־ריכט וועגען די פרייזען פון קארטאפעל אויף די לאדזער מערק און יאפצי-גע־וועלבער. די סיבה דערפון איז דער פאקט, וואס די פויערן נעמען פאר 100 קילא קארטאפעל פון 4 ביז 5 זל. און די געוועלבער נעמען פאר א קילא 15 גראשען. דאס ווערט בעטראכט פאר בעשטראפבאר. א קילא קארטאפעל דארף קאסטען העכסטענס 10 גראשען.

טעאטער און קונסט.

היינטיגער אויפטריט פון זולא פאגאזשעלסקא און פר. יא־ראסזי אין פילהארמאניע

היינט, דאנערשטאג דעם 20 יוני טרעט מען אויף אין פילהארמאניע מיט אן איינציגען קאנצערט די בעקאנטע ווארשאווער שוישפילער זולא פאגאזשעל־סקא און פר. יאראסי.

די אויבענדערמאנטע קינסטלער וועלען אויספיהרען די שענסטע שלאגער־נומערן פון ווארשאווער רעוויו-טעאטער „קווי-פראָ-קוואָ" און „מארסקיע אקא".

פון „גאנג".

(—) די לעצטע רעוויו „ווילט איהר חתונה האבען?" האט אנ'אויסערגעוועהני־ליכען ערפאלג. די לידלעך פון האנקא רונאוויעצקא און גוטמאן ציבולסקי ווע־רען אויפגענומען מיט שטורמישע אפלא־דיסמענטען.

היינט דאנערשטאג ווערען געגעבען 2 פארשטעלונגען

—0—

העכסטער מיליטערישער געריכט בעטראכט דעם פראצעס פון דער ווילנער פאבאר-אפערע

(§) אין חודש אקטאבער וועט דאס העכסטע מיליטערישע געריכט בעטראכ־טען דעם פראצעס פון די אנגעקלאגטע אין דער פאבאר-אפערע פון ווילנער פ. ק. או. די ערשטע וואס געפינען זיך אין דער תפיסה און כאיני וועלען נישט געברענגט ווערען צום פראצעס קיין ווארשא.

דער פראצעס פון די אינדוסטריעלער וואס זענען פערמישט אין דער פאבאר־אפערע אין לאדז וועט פארקומען אין חודש סעפטעמבער אין הינגען קרייז־געריכט. גלייכצייטיג וועט אין מיליטע־רישען געריכט פארקומען דער פראצעס פון די דאקטוירים וואלישקאווסקי און ליפינסקי.

לופט-קאטאסטראפע מיט א עראפלאן הינטער לאדז

(§) אונטער פעטריקאוו איז נעכטען פארגעקומען א לופט - קאטאסטראפע מיט'ן מיליטערישען עראפלאן פון 4. פליהער-פולק אין טורן. דער עראפלאן איז אראפגעפאלען פון דער הויך, צום גליק איז דער עראפלאן זעהר לייכט בעשעדיגט געווארען און די פילאטען זענען גענצליך ארויס בשלום.

אמיליאן דאלאר

שפאנענדער ראמאן פון היינטיגער צייט

(16-טע פארטזעצונג)

— אסור, כאטש איהר דערמאנט מיך א געוויסע פרוי...

— פון וועלכער איהר האט טרויעריגע ערינערונגען?

— אנגענעמע און טרויעריגע ערינערונגען... ווי, איבעריגענס, פון יעדער פרוי

— בין איך שטארק ענליך צו איהר?

— עס וואלט שווער געווען דאס אפצולייקענען.

— איז יענע פרוי געווען א שלעכטע?

— זיכער.

— ווי האט זי געהייסען?

— איילען. און ווי רופט מען אייך אויפ'ן פארנאמען?

— ריטא.

ער האט א וויילע געשוויגען און דערנאך האט ער א פרעג געטאן:

— פארוואס איז דא נישטא אייער מאן?

זעהענדיג, אז זי ענטפערט נישט אויף דער דאזיגער ביטערער פראגע, האט ער צוגעגעבען, נישט טראכטענדיג דערביי, ווי אזוי דער ענטפער וועט אויספאלען:

— איהר זענט דאך א פערהייראטע?

— איך בין געווען פערהייראט? — האט זי געענטפערט.

— א, איהר האט זיך געשיידט.

— ניין, איך בין אנ'אלמנה.

מיט זיינע נישט-דיסקרעטע פראגען האט ער אין זיינע אייגענע אויגען אויס־געזעהן נישט-טאקטיש; זיין אייגענע פראקטיקע האט איהם פערדראסען. ערשט איצט, ווען ער האט געשטעלט די לעצטע פראגע, וואס מען האט שוין נישט גע־קענט צוריקציהען, האט ער בעמערקט דאס שווארצע קלייד און די שווארצע הענטשקעס, אין וועלכע זי איז געגאנגען אנגעטון און וואס זי האט נישט אראפ־גענומען ביז איצט.

— זייט מיר מוחל — האט ער געשטאמעלט א פערשעמטער,—ערשט איצט האב איך בעמערקט, אז איהר טראגט טרויער. איז דאס אומגליק געשעהן ערשט נישט לאנג?

— פיר חדשים.

— אזוי נישט לאנג?... איז אייער מאן געווען אנ'ענגלענדער?

— ניין, ער איז געווען א וויענער — אזוי ווי איך, א מוזיקער.

— א פיאניסט?

— א קאפעלמייסטער. אין וויען איז ער געווען שטארק אנגעזעהן. דזשארוש קאוועלי פון לאנדאנער ליריק-טעאטער האט פארגעלעגט מיין מאן א שטעלע אין ענגלאנד, פאדערענדיג ער זאל זיך אהער אריבערציהען. דא האבען מיר זיך אויך בעקענט.

— הייסט עס, אז איהר זענט פריהער געקומען קיין ענגלאנד.

— יא. נאך דריי חדשים לעבען מיט מיר צוזאמען איז מיין מאן געשטאר־בען. ער איז געווען זעהר א קרעפטיגער מאנספערשוין. איך האב איהם קוים דערגרייכט צו די אקסלען. ער איז פלוצלונג געפאלען ווי א דעמב. א שרעקליכע קראנקהייט האט איהם געשלידערט אין בעט אריין און צעבראכען זיין מעכטיגע קראפט. שטארבען אין עלטער פון ניין און דרייסיג יאהר — איז עס נישט שרעקליך?...

— איך בין אלט צוויי און דרייסיג. איך בין מודה, אז צו שטארבען צו ניין און דרייסיג יאהר איז שרעקליך... אבער דאס איז נאך נישט אזוי שרעקליך, ווען מען ווייסט נישט, אבער אז מען ווייסט פריהער אויס — איז עס נאך שרעק־ליכער...

— וואס ווילט איהר דערמיט זאגען?

— אז עס איז נישט אזא גרויסער אונטערשיד, ווען מען שטארבט צי מען איז אלט ניין און דרייסיג יאהר...

— עס איז אייך לייכט אזוי צו רעדען.

— וואס מיינט איהר?

— איהר זענט יונג, געזונט און קרעפטיג. חנם. וואס אנ'אמת איז, האט זיך מיין מאן אויך געהאלטען פאר אזעלכען. — אין דעם פונקט גענארט מיר זיך אלע. נישט געקוקט דערויף קען איך אייך פערזיכערן, אז דער געדאנק, אז דער טויט מוז קומען, איבעררעשט מיך נישט אויף קיין האר.

— דאס איז דערפאר, ווייל איהר האט נאך א סך צו לעבען.

— איהר זענט זיך טועה. איך שטעל מיך פאר, אז עס וועט מיר אויסקומען צו שטארבען אין א יאהר ארום, און אפשר גאר אין אכט חדשים ארום... און דער דאזיגער געדאנק דערשרעקט מיך גארנישט.

— אזעלכע מענשען, ווי איהר, קען מען טרעפען זעהר ווייניג, דער מענש שטעלט זיך א פראגע: וואס פערליר איך מיט'ן טויט? און גיט זיך באלד אליין אנ'ענטפער: אלץ!

— גארנישט, — האט מאקסים איבערגעריסען.

— פון אייער ענטפער זעה איך, אז איהר האט געמוזט אדורכגעהן א טרוי־עריגע לעבענס-שולע.

— פונקט אזוי ווי יעדערער פון אונז.

— לאז זיין אזוי. נישט געקוקט דערויף טראכט איך נישט אזוי, ווי איהר און איך וויל נישט אזוי טראכטען.

— איהר דארפט לחלוטין אזוי נישט צו טראכטען.

— אבער איצט מוז איך אייך געזעגענען.

— איהר וועט ערלויבען, איך זאל אייך אפפיהרען א היים?

— א דאנק. ניין. איך קען עס נישט אננעמען צוליב מיינע פריינד.

ער האט איהר א קוש געטאן אין דער האנט ארום, האט געזעגענט די פרוי פון הויז, האט צוגעזאגט צו מאכען נאכמאל א וויזיט און ארויסגעגאנגען צוזאמען מיט זיין אמאליגען קלוב-חבר טהיין.

— ווי געפעלט אייך די מיס בעל?

— פארוואס האט איהר מיר נישט געזאגט, אז זי איז אנ'אלמנה?

— געדענקט איהר נאך די איילען חאג?

— יא, איך געדענק אויסגעצייכענט.

— מיר דאכט זיך, אז איילען חאג איז זעהר ענליך צו איהר.

— יא, איך בין מיט אייך מסכים.

טהיין איז נאך געגאנגען אין קלוב אריין און מאקסים—אהיים.

(פארטזעצונג קומט)

וועגען דער „יודישער אגענץ"

(ענדע פון זייט 8)

רעפארט פאר דער געזאמטער „תרבות"-ארבייט אין די גלות-לענדער.

פראגראם.

די וועלט-קאנפערענץ צון דער פעראייניגונג פון די ראדיקאלע ציוניסטען שטעלט פעסט די פאלגענדע פראגראמאטישע עקרים, וועלכע בילדען דעם אינהאלט פון די בעשטרעבונגען און פון דער טעטיגקייט פון די ראדיקאלע ציוניסטען. די דאזיגע עקרים זענען לויט דער אויפפאסונג פון דער קאנפערענץ דער אויסדרוק פון דעם אמת'ן ציוניזם, עס איז די צענטראלע אויפגאבע פון דער פעראייניגונג פון די ראדיקאלע ציוניסטען, צו מאכען זיי פאר א געמיינזאם אייגענטום פון אלע ציוניסטען.

1) דאס ענדציל פונ'ם ציוניזם איז די נאציאנאלע אויפלעבונג און די בעפרייאונג פון דעם יודישען פאלק, וואס געפינט איהר אויסדרוק אין דעם איינערבויען פונ'ם יודישען לעבען אויף נאציאנאלע יסודות אין דעם קאמף פאר נאציאנאלע רעכט אין גלות און די השלמה איז די אויפריכטונג פון דער יודישער מלוכה אין ארץ-ישראל.

2) די מיטלען צו דערגרייכען דאס דאזיגע ציל זענען:

1) דער אויפבוי פון ארץ-ישראל דורך שאפען א יודישע מעהרהייט אויף דער באזע פון פאלגענדע יסודות: א) נאציאנאלע קאלאניזאציע ווי ווייט מעגליך אויף נאציאנאלען באדען (קרן-קימת-לישראל); ב) יודישע זעלבסט-ארבייט; ג) פרייהייט פון די איינוואנדערער אויסצווועהלען די זידלונגס-פארם ביי פולע גלייכבערעכטיגונג פון אלע קלאסען און גרופען; ד) אונטערשטיצונג פון א געזונדער פריוואט-איניציאטיווע; ה) בעזאונג פון דער יודישער קולטור אויף דעם יסוד פון דער העברעאישער שפראך.

2) אנערקענונג פון דער נאציאנאלער קולטורעלער און עקאנאמישער געגענווארטס-ארבייט אין גלות אלס א אינטעגראלען בעשטאנד-טייל פון דער ציוניסטישער ארבייט; ארייננעמען צוריק די דאזיגע טעטיגקייטען אין דעם קאנקרעטען ארבייטס-פראגראם פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, און שאפען ענטשפרעכענדע רעסארטען איגערהאלב דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע; פארטזעצונג פון דעם אינערליך-יודישען קאמף פאר דער נאציאנאליזירונג פונ'ם יודישען פאלק און פאר דער דעמאקראטיזירונג פון אלע געביטען פונ'ם יודישען לעבען.

3) נויטווענדיגקייט פון א ציל-בעוואוסטער ערציהונגס-ארבייט אינערהאלב דער יודישער יוגענד, וואס זאל אויסגעבילדעט ווערען אלס טרעגערין פון דער יודיש-נאציאנאלער און ציוניסטישער ארבייט אין גלות, דערביי דארף ארויסגערוקט ווערען דער חלוצישער געדאנק און די הכשרה פאר ארץ-ישראל.

4) עס דארף דורכגעזעצט ווערען די פאליטיק, וואס זאל צילען דערויף, אז די מאנדאטאר-מאכט און דער פעלקער-בונד זאלען אקטיוו אונטערשטיצען דאס יודישע אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

5) די אויפריכטונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אלס די איינציג לעגיטימע טרעגערין פונ'ם נאציאנאלען בעפרייאונגס-קאמף.

צענטראל-ביוראָ:

אינזש. שטריקער, וויען
ד"ר פלאשקעס, „
ד"ר טויבעס, „

צענטראל-קאמיטעט:

ד"ר א. אינזלער (לעמבערג)
ד"ר נחום גאלדמאן (בערלין)
דעפ. יצחק גרינבוים (ווארשא)
אדוו. א. מ. הארטגלאס (ווארשא)
ד"ר י. האלדמאן (וויען)
ד"ר י. ווילענסקי (חיפה)
ד"ר עמיל מארגוליעס (לייטמעריץ)
ד"ר מ. סאלאווייטשיק (בערלין)
אברהם פאדלישעווסקי (ווארשא)
אינזש. מ. צווילינג (טשערנאוויץ)
ד"ר מאיר קלומעל (ווארשא)
ד"ר מ. קרעמער (טשערנאוויץ)
ד"ר ס. י. שטערן (בוקארעשט)
אינזש. ראבערט שטריקער (וויען)
ד"ר מרים שויער (טעפליץ-שענוי)
ד"ר יצחק שיפער (ווארשא)
אדוו. שעכטער (גאלאץ).

—o—

צו דער רייזע פון עגיפטישען קעניג איבער אייראפא

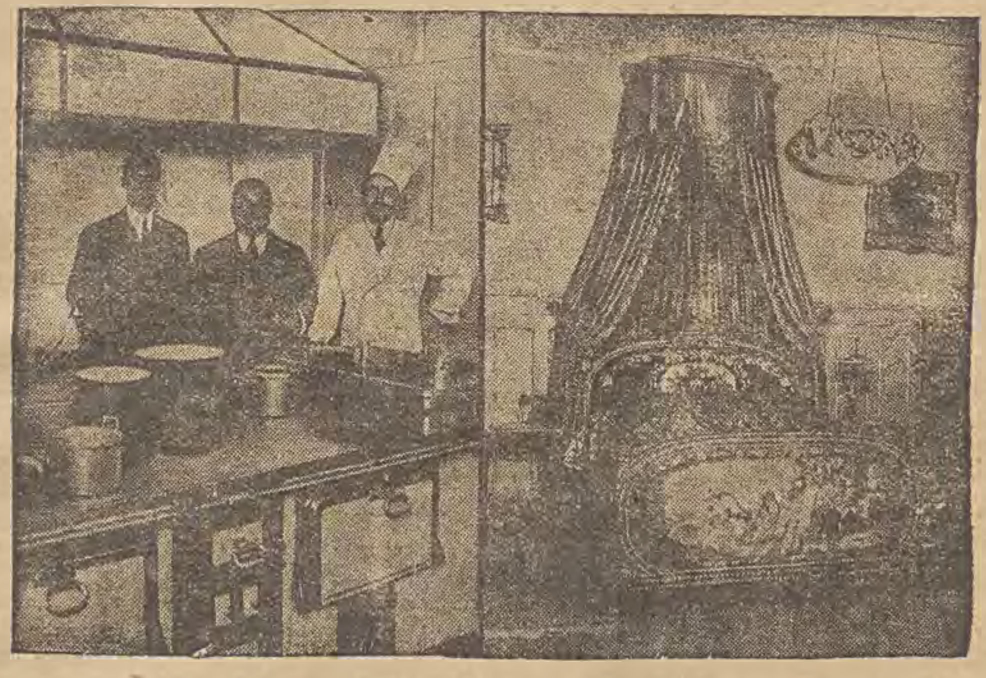

די רייזע פון עגיפטישען קעניג פואד קומט פאר מיט דער גאנצער פראכט ווי עס פאסט פאר א מושל פון מזרח. אויסער דער סוויטע בעגלייטען אויך דעם קעניג זיינע בעליבטע קוכערס (לינקס) אויף רעכטס פון בילד געפינט זיך דאס בעט, וואס איז ספעציעל געקויפט געווארען דורך דער עגיפטישער געזאנדשאפט אין בערלין פאר 800 טויזענד זלאטעס.

זיי פאהרען אוועק אלס אנטיסעמיטען און קומען צוריק אלס יודען-פריינד.

(ענדע פון זייט 8).

לען מיר האבען א גערעטעניש.

איהר דארפט אלעמען דערצעהלען, אז די יודען הארעווען און ארבייטען, אז זיי בעמיהען זיך, דאס די ערד זאל געבען א גוט גערעטעניש."

דאס נאפט-לעמפעלע האט געברענט זעהר טונקעל. נעבען מיר האט איינער געלאכט פון דער רעדנערין איהר רעדע האט זיך אפשר נישט געקלעבט. איהר אויסזעהן, איהר צעריסענע סאלדאטסקע קורטקע האבען געמאכט א מאדנעם איינדרוק. אבער עס איז געווען עפעס אויפערגעוועהנליכעס אין איהר בעווייזען זיך אויף דער טריבונע, אין איהר ווילען רעדען עפענטליך.

איך האב געווארט, וואס עס וועלען ענטפערען די פיאנערען איך האב זעהר נישט געוואלט, אז זיי זאלען ענטפערען מיט די רעדעס וועגען ברידערליכקייט פון ארבייטער מאסען, אז זיי וועלען קעמפען מיט'ן אנטיסעמיטיזם, ווייל אנ'אנטיסעמיט איז א בייהעלפער פון אונזער קלאסען-שונא. איך האב מורא געהאט פאר „קאזיאנע" רעדעס. אבער איך האב נישט געהאט וואס מורא צו האבען.

אונזער פיאנער מיקולושקא איז א זוהן פון א פויער.

מיטינג-רעדעס און אלגעמיינע ווערטער זענען גוט אויף די באהן סטאנציעס, ביי א פויק, ביי פעהנער. עס איז אוועק א סדרה פראגען:

— וואס פאר סיסטעם פון ערד-ארבייט פיהרט איהר?

— ווי זעהט אויס די זריעה?

— ווי זעהט אויס די ערד-צעטיילונג?

— וויפיל ברונעמס זענען פערהאן אין דארף?

— ווי האלט עס מיט א שולע פ...
מעדיצינישע הילף?

די יונגע פיאנערען פויערים האב... זיך שטארק געפרעגט, שטארק, אויספרו... בירט גענוי בעטראכט יעדען פרט.

פאר זייערע סימפאטיעס האבען ז... זיך געהייסען צאהלען מיט גענויע ענט... פערס, מיט פאקטען און זיי האבען בע... קומען די ענטפערס, זיי האבען געזעה... אלץ מיט די אייגענע אויגען און ז... זענען איצט סימפאטיקער פון די יודי... שע ערד-ארבייטער, פיאנערן אין קאמ... מיט דעם אנטיסעמיטיזם.

—O—

ווען איהר ווילט וויסען,

ווי אזוי עס האט אויסגעזעהן דאס לעבען פון אונזערע יודען אין פוילען, דארפט איהר לעזען

„דרייסיג דורות יודען אין פוילען"

פון גרשם באדער

אין גרשם באדער'ס „דרייסיג דורות יודען אין פוילען" ווערט אויף 611 גרויסע געדיכטגעדרוקטע אקטאוו-זייטען דערצעהלט אלסדינג, וואס עס איז פארגעקומען ביי די יודען אין פוילען. בשעת א צייט פון 8 יאהר-הונדערטער פונ'ם ערשטען טאג וואס זיי זענען אהין אנגעקומען, ביז צום דורכפאל פונ'ם לעצטען פוילישען „מיאטעזש", ווי אזוי זיי האבען געלעבט און וואס זיי האבען געליטען, פון וואנען זיי זענען געקומען און די לעגענדען, וואס זענען מיט זייער לעבען פערבונדען. ווי אזוי עס זענען געווען איינגעארדענט זייערע קהלות און ווי עס האבען אויסגעזעהן זייערע פרנסות. וואס פאר א צורה זיי האבען געהאט אין גאס און ווי ס'האט אויסגעזעהן אין זייערע היימען, זייער פאליטישע לאגע און זייער גייסטיגע ענטוויקלונג, ביז פוילען איז געווארען א צענטער פונ'ם יודישען למוד, פון די גרעסטע פוסקים און מפלפלים, פון דער קבלה, פון חסידות און השכלה. דער „ועד ארבע ארצות", וואס די פוילישע קעניגע האבען פון איהם געוואלט מאכען און וואס ער איז ווירקליך געווארען.

צום אינהאלט פון דעם בוך זענען צוגעגעבען 48 בילדער, וואס דער גרעסטער טייל איז נאך ביז היינט אין ערגיץ נישט פעראפענטליכט געווארען. דאביי איז כדאי צו וויסען, אז אזא בוך וואס זאל ארומנעמען דאס גאנצע עקאנאמישע און קולטורעלע לעבען פון די יודען אין פוילען, בשעת דרייסיג דורות, איז נאך איבערהויפט נישט פארהאן אין קיין שום שפראך.

– פרייז פונ'ם בוך געבונדען 3 דאלאר. –

אין א לוקסוס-אויסגאבע מיט פראכט-באנד פינף דאלאר.

ביבליאטעקען אין פוילען קריגען דאס בוך מיט 50 פראצענט ביליגער און זיי וועלען נאך אויסערדעם בעקומען אלס פרעמיע גרשם באדער'ס „אייביגע אמת'ן", וואס קאסט אליין צוויי דאלאר.

בעשטעלונגען צו אדרעסירען:

GERSHOM BADER
4011 Sea Gate Ave., Brooklyn
N. Y. U. S. A.

שוין ערשינען!

א. אייזענשלאס
„דאס טויטע ווייב"
און אנדערע פאלקס-מעשה'לעך

פרייז 25 גר.

צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער. מיט אינפארמאציעס און בעשטעלונגען זיך צו ווענדען אין דער אייזענשלאס-ביבליאטעק, לאדז, פאלודניאווא 11, אין הויף, לינקע אפיציגע.

אויספערקויף
אויסערגעוועהנליכע געלעגענהייט !!!
1.500 פאר דאמען-שיך
די נייעסטע פאסאנען פון בעסטען לעדער
אין פרייז פון 10 ביז 50 זל. פאר א פאר.
Stelzner, Weber i S-ka
ul. Piotrkowska 141.

א לאנגיעהריגער געוועזענער
מיליטער-בעאמטער
גיט פערשידענע עצות אין אלע מיליטער-ענינים און ספעציאליסט פון שרייבען מיליטער-ביטעס, ארדאטשעניעס א. ז. וו.
ב. מאן, פיעטריקאווער 10
געפינט זיך פון 1—8 אזייגער אווענד.

לעטשניצע
17 זגיערסקא 17, טעל. 16-33
אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטע דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אווענד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאנ"ן-בעשטראלונגען אימפינגען גענען שקאר לאטינע.

קלויזולעס
— און —
זאבעזפיעטשעניעס
אויף אלע שטעט אין פוילען
ערלעדיגט אמשנעלסטען דאס רעכטס-קאנסולענטען-ביורא
„ארגוס", 36 זאכאדניא 36

מעכאנישע שלאסעריי און שמידעריי
J. REDER, Łódż
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)
כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פערשידענע מאשינען-טיילען. און אויטאגענישע שווייסונגען.
אכטונג שטריקער!
איך שטעל צו טישען מיט מעסטערם פון 30 זל. און רעיעלע אויספיהרונג.
פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20 וו. 17.

Getrocknete Morcheln!!!
kaufen groessere Posten und bitten um Angebote
Anker Konservenfabrik
Magdeburg-Neustadt (Deutschland).

Weinkelterei
Neueste techn. Einricht. für 1/2 Mil. Ltr in vollen Betriebe Wojew. Posnan. ohne Schulden billig zu verkauf. Ang. u. 200 000 an d. Eksp. 2967

ESSIG FABRIK
25 Bild. Wojew. Pozn. zu verkauf. Offert. u. 70 000 an d. Eksp. 2961

קנה חכמה קנה בינה
ואל תט מאמרי פי
אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדראווע זאכען זאלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
אז תלך לבטח דרכך
ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדראווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאגיעס אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען
מיט אכטונג
י. מאנעלא פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52

ערשט ערשינען
אין פערלאג פ. גראובארד, ווארשא
„אמאל און היינט"
אמלונג היסטארישע ערצעהלונגען און בעארבעטע לעגענדעס פון נאהענטען און ווייטערן עבער
פון חיים לעווין.
הויפט-פערקויף
קאאפעראטיוו „ביכער" און „קולטור-ליגע" ווארשא.

שרייבען שעה
און שנעל
לערענט אויס דער בעריהמטער קאליגראף גל. בערמאן אין 1 לעקציעס. אויך ווערט עלערענט שרייבען גוט א יודישען בריף אפילו דעם, וואס קאן גארניט. אין א חדש שוין צוזאמען מיט רעכנען. זאוואדזקא 9 גראנט 1 שטאק.

פענסיאנאט
וויכטיג פאר די, וואס פאהרען אויף אורלויב!
ווילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען? ווילט איהר האבען אנגענעהמע געזעלשאפט? פאהרט אויף אפרוה נאר אין בעוואוסטען
— פאר יוגענדליכע און ערוואקסענע —
„WYGODA"
St. GŁOWNO, Polenice. Wila Misiaka obok Nowego Otwocka w lesie
גרויסע זוניגע צימערן, כשר'ע, היגיענישע קיך, שעהנע געגענד.
קאנקורענץ-פרייזען—30% ביליגער ווי איבעראל;
בעמערקונג: בעטגעוואנד איז נויטיג מיטצוברענגען.
צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „וויגאדא"
אין לאדז ערטיילט אויסקונפט: אפעל, זאוואדזקא 23, אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס, פארטער.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ לאמפ-עלעקטרישער הייל-קאבינעט-קאסמעטיק
טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זלאטעס

אבאנעמענטס-פרייז: פאר'ן חודש אין פוילען 6 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. [illegible]
אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה פארן טעקסט 15 גראשען, פרעטעקסט 24, אין טעקסט 40 גר., פרעטעקסט 60 גר., נעקען 15 גר. [illegible]

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18.